НАРОДНА АРМІЯ

26 квітня, 2018

#17 (5549)

МІНІСТР ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ГЕНЕРАЛ АРМІЇ УКРАЇНИ СТЕПАН ПОЛТОРАК:

«У ЧОТИРИ РАЗИ ЗБІЛЬШУЄМО КІЛЬКІСТЬ ЗАКУПКИ ПРОТИТАНКОВИХ ЗАСОБІВ, У П'ЯТЬ РАЗІВ — СТАНЦІЙ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ, У ДЕСЯТЬ РАЗІВ — АНТИСНАЙПЕРСЬКИХ КОМПЛЕКСІВ»

стор. 12-13

ВІЙСЬКОВИМ ЛЬОТЧИКАМ ПІДВИЩЕНО ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

НАКАЗОМ МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛА АРМІЇ УКРАЇНИ СТЕПАНА ПОЛТОРАКА ВСТАНОВЛЕНО 100% НАДБАВКУ ЗА ВИКОНАННЯ ОСОБЛИВО ВАЖЛИВИХ ЗАВДАНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО ЛЬОТНОГО СКЛАДУ ЗС УКРАЇНИ

«Виконуючи доручення Президента України Петра Порошенка, підписав наказ про підвищення грошового забезпечення військовослужбовцям, які входять до льотного складу ЗС України, встановивши 100% надбавку за виконання особливо важливих завдань.

Так, грошове забезпечення командира бригади було 17 тисяч гривень, а тепер становитиме 28 тисяч гривень, у командира ескадрильї було 13 тисяч гривень, а становитиме 21 тисячу гривень, у льотчиків було 12 тисяч гривень, а становитиме 17 тисяч гривень. Збільшення грошового забезпечення відбудеться у травні 2018 року.

Зазначене рішення сприятиме підвищенню престижу професії військового льотчика та посиленню соціального захисту льотного складу ЗС України», — повідомив Міністр оборони України на своїй сторінці у Facebook.

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

26 КВІТНЯ — ДЕНЬ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

ВИБУХИ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ СТАНЦІЇ СТАЛИСЯ ЧЕРЕЗ ТЕХНІЧНІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ЇЇ СПОРУДЖЕННЯ…

Такої думки дотримуються чимало вчених-експертів, зокрема і представники МАГАТЕ — авторитетної міжнародної організації з атомної енергії стор. 10

ТРИМАЙМО КУЛАКИ ЗА УКРАЇНСЬКИХ ТАНКІСТІВ!

Наш танковий взвод зараз бере участь у навчаннях «Комбайнд Резолв-10», що проводяться в Німеччині, а після цього змагатиметься у престижних баталіях «Танковий виклик міцної Європи-2018», які пройдуть з 1 по 6 червня поблизу міста Графенвера за участю представників дев'яти країн-учасниць стор. 3

ПРОТИПОВІТРЯНА «ПАРАСОЛЬКА» УКРАЇНИ

Спираючись на науковий та промисловий потенціал вітчизняної оборонки, Україна здатна самотужки підтримувати у боєздатному стані, технічно оновлювати сили протиповітряної оборони країни стор. 8

НАШІ ДЕСАНТНИКИ МОЖУТЬ ОТРИМАТИ НОВІ ПАРАШУТНІ СИСТЕМИ ІНОЗЕМНОГО ВИРОБНИЦТВА

Вони вже тривалий час перебувають на озброєнні в арміях таких країн світу, як США, Канада, Велика Британія, Франція, Польща, Італія, та підтвердили виняткові бойові можливості й свою високу надійність стор. 9

«МИ РВАЛИ ПОЛИН І ЗАСИПАЛИ ЙОГО В КАБІНУ, АБИ ХОЧ ТРОХИ ПЕРЕБИТИ ЗАПАХ ВІД ТІЛ ЗАГИБЛИХ»

Євгену Соловйову, заступнику командира вертолітної ескадрильї, нещодавно виповнилося 28 років. Та молодий офіцер вже є льотчиком 1-го класу, кавалером ордена Богдана Хмельницького, вижив при падінні вертольота в Конго й вивіз з-під носа ворога десятки поранених і загиблих у районі проведення АТО стор. 6

УВАГА, КОНКУРС!

У ЗС УКРАЇНИ ДО ДНЯ МЕДИКА ПРОХОДИТЬ КОНКУРС «БЕРЕГИНЯ В ПОГОНАХ»

Зараз проводиться перший (регіональний) етап II Всеармійського конкурсу серед військових медиків. Його фінальна частина та оголошення переможниць відбудеться напередодні Дня медика стор. 22

ПАРЄ ЗАСУДЖУЄ ФАКТ
РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ

Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію, в якій формулювання «неконтрольовані урядом території» України змінено на «території під фактичним контролем Росії»

Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію, в якій формулювання «неконтрольовані урядом території» України змінено на «території під фактичним контролем Росії».

Про це вказано в резолюції «Надзвичайний стан: питання пропорційності стосовно відступів, передбачених статтею 15 Конвенції про захист прав людини», ухвалений 24 квітня в ПАРЄ, повідомляє Укрінформ.

«У проекті резолюції замінити слова «неконтрольовані урядом території» на наступні слова: «території під фактичним контролем Росії», — йдеться у внесеній поправці, що була запропонована під час розгляду доповіді та ухвалення резолюції щодо застосування Україною, Францією та Туреччиною відступів відповідно статті 15 Конвенції про захист прав людини.

«Асамблея Ради Європи знову заявляє про своє засудження російської агресії в Україні, порушення міжнародного права та принципів, закріплених Радою Європи», — вказується в документі.

У РАЙОНІ АТО ПОЧАЛИ БЛОКУВАТИ РОСІЙСЬКИЙ ТЕЛЕСИГНАЛ

Президент України Петро Порошенко провів у Ситуаційному центрі нараду щодо інформаційної безпеки держави та протидії російській пропаганді, під час якої дав старт роботі системи протидії антиукраїнському мовленню в районі проведення антитерористичної операції. Її було розроблено та реалізовано РНБОУ за активною участю Міністерства інформаційної політики, Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони, Національної ради телебачення і радіомовлення та СБУ.

«Ми захистимо українців від «інформаційної отрути», яка приходить до нас із Російської Федерації, — заявив Петро Порошенко. — Впевнений у тому, що початок ефективного функціонування системи протидії антиукраїнському мовленню в зоні АТО — це значна віха, значний прогрес у захисті України від факторів російської гібридної агресії».

Система комплексної протидії російській інформаційній агресії блокує аналогові та цифрові телевізійні сигнали більше 40 каналів російського і проросійського телебачення на території проведення АТО та дозволяє захистити громадян України, які проживають більш ніж у 150 населених пунктах на лінії розмежування, інформує офіційне інтернет-представництво Президента України.

Петро Порошенко доручив забезпечити надійний захист як системи протидії антиукраїнському мовленню в зоні проведення АТО, так і українських передавачів, за допомогою яких ведеться мовлення на тимчасово окуповану територію.

Глава держави подякував усім, хто був причетний до створення та роботи цієї системи, і наголосив, що йдеться не лише про систему протидії російському антиукраїнському мовленню. «Мова йде про те, щоб донести сигнал українських засобів масової інформації, які сьогодні можуть вважатися щепленням проти російської пропаганди», — зауважив Президент. Він додав: «Допомога, в тому числі іноземних партнерів, які передали нам передавачі, не менш важлива, ніж передача нам летальної зброї, бо це також є ключовою системою захисту суверенітету України від гібридної агресії».

Президент доручив Секретарю Ради національної безпеки і оборони Олександру Турчинову опрацювати питання розміщення таких систем протидії не лише в районі проведення АТО, а й у місцях підвищеної небезпеки таких загроз. «Щоб ми розглянули можливість застосування відповідних технологій систем протидії антиукраїнському мовленню не лише вздовж українсько-російського кордону, а й уздовж невизнаної ділянки українсько-молдовського кордону на ділянках Придністров'я», — сказав він.

«Там теж є можливість організації інформаційної диверсії в Одеській області, і стабільність та спокій в Одеській області є для нас також пріоритетним завданням. Тому прохання уточнити завдання, які отримає Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, і вийти на узгоджену програму найближчим часом», — додав Петро Порошенко.

ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ АРМІЙСЬКИХ АРСЕНАЛІВ ЗАКУПЛЕНО 23 НОВІ ПОЖЕЖНІ АВТОМОБІЛІ

Забезпечення живучості баз, складів і арсеналів потребує збільшення фінансування програми живучості цих об'єктів до 800 мільйонів гривень на рік. Це надасть змогу прискорити темпи будівництва сховищ та інфраструктури місць зберігання боєзапасу. Про це під час брифінгу розповів тимчасовий виконувач обов'язків начальника Центрального управління безпеки військової служби Збройних Сил України полковник Володимир Яцків.

Він також нагадав, що на забезпечення живучості баз, складів і арсеналів 2018 року було виділено 500 мільйонів гривень. Із цієї суми 330 мільйонів сплановано витратити на будівництво залізобетонних обсипних сховищ, решту — на протипожежне та технічне оснащення цих об'єктів, включаючи обладнання охоронних периметрів засобами захисту і спостереження.

За словами полковника Володимира Яцківа, відповідно до розробленої документації реконструкція арсеналів здійснюватиметься в три етапи, розраховані на 34 місяці. При цьому орієнтовна вартість реконструкції одного арсеналу становить понад 1 млрд 245 млн грн.

Водночас для підвищення протипожежної стійкості баз, складів і арсеналів, де зберігаються боєприпаси Збройних Сил України, військове відомство закупило нову протипожежну техніку. Зокрема в експлуатацію вже приймаються 23 сучасні пожежні автомобілі.

Крім цього, для оперативного реагування на випадок пожежі створено оперативні групи. Їм надано автомобільну, автотракторну, інженерну та іншу техніку, необхідну для гасіння лісових пожеж і запобігання проникненню вогню на територію військових частин. Відповідно на військових об'єктах створено додаткові запаси води, піноутворювача, пально-мастильних матеріалів та засобів пожежогасіння.

Роман ВУС

G7 ЄДИНА В НАМІРІ ПРИТЯГНУТИ РФ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА АГРЕСІЮ В УКРАЇНІ

Країни «Великої сімки» єдині в намірі притягнути Росію до відповідальності за агресію в Україні, а також закликають РФ до виконання Мінських угод і повернення Криму Україні. Про це заявила спікер Державного департаменту США Гізер Ноєрт, повідомляє Укрінформ із посиланням на сайт Держдепу.

ДП «АНТОНОВ» ПРЕДСТАВИЛО НОВИЙ ЛІТАК Ан-77

Ан-77 є глибокою модернізацією гвинтовентиляторного середнього військово-транспортного літака короткого злету і посадки Ан-70 під двигуни CFM56–5A1 і авіоніку світових виробників. Про це інформує прес-служба держпідприємства.

Як повідомляють у ДП «Антонов», у новому літаку повністю замінено всі деталі, які раніше постачали з Росії. Ан-77 може перевозити до 47 тонн вантажу, зокрема великогабаритну та важку військову техніку, гвинтокрили, особовий склад.

До речі, нині літак перебуває в Анталії (Туреччина), де бере участь у виставці Eurasia Airshow-2018, яка триватиме до 29 квітня.

В УКРАЇНІ УСПІШНО ВИПРОБУВАЛИ ВДОСКОНАЛЕНИЙ ПТРК «СКІФ»

На одному із загальновійськових полігонів Збройних Сил України відбулися успішні випробування нової модифікації протитанкового керованого ракетного комплексу «Скіф» (експортна версія українського ПТРК «Стугна-П»). Його розробник — ДП «Державне Київське конструкторське бюро «Луч».

Конструкція вдосконаленого ПТРК «Скіф» зазнала низку змін, зокрема щодо адаптації пускової установки до використання в умовах м'яких ґрунтів та піску. Йдеться й про встановлення потужного тепловізора, що дозволяє першим пострілом знищувати цілі, попри надскладні погодні умови, як удень, так і вночі. При цьому безпосередньо ракета змін не зазнала, бо від самого початку розроблялася для застосування в будь-яких кліматичних і погодних умовах. Про це повідомляє пресслужба ДК «Укроборонпром».

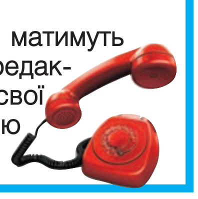
Унікальна розробка фахівців ДП «Державне Київське конструкторське бюро «Луч» має низку технічних переваг, які гарантують ураження рухомих і нерухомих сучасних цілей із комбінованою, рознесеною чи монолітною бронею, а також із динамічним захистом. Окрім цього, український ПТРК також здатний уражати малорозмірні цілі типу вогневих точок, танків в окопі, легкоброньованих об'єктів та вертольотів, що робить його універсальним вогневим засобом стримування на полі бою.

УВАГА! ПРЯМА ТЕЛЕФОННА ЛІНІЯ. НА ЗВ'ЯЗКУ ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСІВ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

З метою забезпечення належного інформування військовослужбовців Збройних Сил України та членів їхніх сімей про найбільш актуальні питання життєдіяльності українського війська, оперативного розв'язання нагальних проблем фінансового забезпечення військовослужбовців, зокрема й учасників антитерористичної операції, в Центральному друкованому органі Міністерства оборони України «Народна армія» 26 квітня 2018 року буде проводитись пряма телефонна лінія за участю представників Департаменту фінансів Міністерства оборони України.

Чекаємо ваших дзвінків 26 квітня з 15:00 до 16:30 за телефонами: *(044) 285-70-77, (098) 639-88-58.*

Читачі, які з певних причин не матимуть можливості зателефонувати до редакції, можуть завчасно надіслати свої запитання електронною поштою на адресу: *n_army@army.kiev.ua*

Якщо 2017 року українські танкісти під час змагань Strong Europe Tank Challenge сиділи за важелями модернізованих Т-64БВ, то цього року виступатимуть на танках Т-84

Підрозділ 14-ї бригади під час підготовки до змагань на Рівненському полігоні

ТРИМАЙМО КУЛАКИ ЗА УКРАЇНСЬКИХ ТАНКІСТІВ!

НАШ ТАНКОВИЙ ВЗВОД ЗАРАЗ БЕРЕ УЧАСТЬ У НАВЧАННЯХ «КОМБАЙНД РЕЗОЛВ-10», ЩО ПРОВОДЯТЬСЯ В НІМЕЧЧИНІ, А ПІСЛЯ ЦЬОГО ЗМАГАТИМЕТЬСЯ У ПРЕСТИЖНИХ БАТАЛІЯХ «ТАНКОВИЙ ВИКЛИК МІЦНОЇ ЄВРОПИ-2018»

У ці дні найкращий танковий підрозділ Збройних Сил України бере участь у багатонаціональних навчаннях «Комбайнд Резолв-10», що проводяться на полігоні одного з навчальних центрів Німеччини. Тут до 15 травня наші танкісти разом із колегами, представниками країн — членів НАТО, відпрацьовуватимуть різні завдання з використанням системи лазерної імітації стрільби та ураження цілей MILES. Після цих тренувань вони візьмуть участь у змаганнях «Танковий виклик міцної Європи-2018», що проходитимуть з 1 по 6 червня поблизу міста Графенвера за участю представників дев'яти країн-учасниць: Австрії, Польщі, Франції, Німеччини, України, Румунії, Швеції, США та Великої Британії

Нагадаємо, що минулого року наш танковий взвод вперше брав участь у змаганнях такого рівня. Тоді в них виборювали першість представники шести країн — Польщі, Австрії, Франції, Німеччини, України та США. У Strong Europe Tank Challenge-2017 перемогли танкісти Збройних сил Австрії на танках Leopard 2A4. Друге місце посіла німецька команда, що виступала на більш сучасних танках Leopard 2A6, «бронзу» вибороли американські танкісти на Abrams M1A2 SEP. Український взвод у дебютному виступі посів п'яте місце, обійшовши команду Польщі, що змагалася на новітніх танках Leopard 2A5.

Як і попереднього року, українське військо представляє танковий взвод 14-ї окремої механізованої бригади ОК «Захід». Напередодні відбуття до Німеччини кореспондент «Народної армії» поцікавився в командира танкової роти капітана Романа Багаєва, як готувалися до цьогорічних змагань танкісти, які особливості підготовки та з яким настроєм їдуть до Німеччини наші хлопці.

— Хотів би насамперед зауважити: якщо 2017-го ми виступали на модернізованих Т-64БВ, то цього року пересіли на танки Т-84. Останній є попередньою моделлю танка «Оплот», по суті — його базовою комплектацією. У порівнянні з «шістдесятчетвірками» на них стоять нові двигуни з реверсною трансмісією, що дозволяє здійснювати рух на великій швидкості як уперед, так і назад. Для прикладу, якщо Т-64БВ рухається назад зі швидкістю 4–6 км/год, то Т-84 розганяється до 35 км/год. Замінено й елементи системи управління вогнем, встановлено нові приціли для навідника з тепловізором, а для командира танка передбачено можливість за необхідності брати управління вогнем на себе. Все це в комплексі значно підвищує маневреність і бойові спроможності військової техніки та її екіпажу. Ми це відчули під час підготовки до змагань, які проводилися на кількох полігонах України, зокрема на рівненському, — зауважив капітан Роман Багаєв.

Як розповів ротний, під час підготовки вони не тільки тестували нові танки, а й відпрацьовували ті вправи, які планується проводити на навчаннях Strong Europe Tank Challenge-2018: стрільбу з місця та з ходу, флангову стрільбу, водіння танків, подолання інженерних загороджень тощо. На одному з етапів змагань екіпажі танків повинні самостійно відновити за певний час пошкоджену гусеницю — тож навчалися і цього. Також судді оцінюватимуть спроможність учасників за макетом розрізнити типи танків, що стоять на озброєнні в різних країнах світу, рівень знання їхніх тактико-технічних характеристик тощо.

Минулого року деякі вправи стали для наших танкістів несподіванкою, зокрема виклик вогню артилерії. Проте зараз наші хлопці до цього вже готові. Адже змагання за звання «Найкращий танковий взвод Збройних Сил України», що відбулися в Гончарівському восени 2017 року, проводилися вже після закордонного відрядження та були повністю побудовані за схемою міжнародних змагань бронетанкових підрозділів армій країн — членів НАТО. Командир впевнений у своїх підлеглих і вважає, що підготувалися вони вже значно краще. Тепер будемо тримати за наших танкістів кулаки.

Віктор ШУБЕЦ

ЕКІПАЖ СЕРЖАНТА МУШКИ ГОТОВИЙ ВЗЯТИ НА «МУШКУ» БУДЬ-ЯКУ ЦІЛЬ

Серед тих, хто представлятиме нашу країну на танковій першості Європи Strong Europe Tank Challenge-2018, буде й екіпаж старшого сержанта Віталія Мушки у складі механіка-водія старшого солдата Олексія Зуєва та навідника танка солдата Вадима Ломажука

За плечима Віталія Мушки, який 2011 року розпочинав службу в 51-й механізованій бригаді, майже чотири роки участі в бойових діях. На фронті він з перших днів кривавої російської агресії. 2014 року брав участь у пекельних боях за Савур-Могилу, які стали однією з героїчних віх в історії відродження українського війська. За героїзм у цьому та інших боях з російськими окупантами він нагороджений орденом «За мужність» III ступеня. Набутим із потом і кров'ю бойовим досвідом молодий командир екіпажу (Віталію немає й 30) ділиться з менш досвідченими побратимами. Механік-водій танка старший солдат Олексій Зуєв та навідник солдат Вадим Ломажук служать у 14–й механізованій бригаді з 2016 року. 23-річний Вадим свого часу проходив у бригаді строкову службу, тож рішення служити за контрактом було свідомим. А Олексій Зуєв, йдучи до війська, мав на кого рівнятися — старший брат Олексія старшина Олександр Зуєв воює з проросійськими бойовиками з початку війни. Саме Олександр був у складі взводу, який тричі виборював звання найкращого танкового взводу Збройних Сил України! Отже, тепер у танковому взводі-переможців служать два Зуєви!

Надія ЗАМРИГА

На знімку зліва направо: командир танка старший сержант Віталій Мушка, механік-водій старший солдат Олексій Зуєв та навідник солдат Вадим Ломажук

Ротний Максим — випускник академії 2016 року

Досвідчений Андрій Миколайович

Старшина роти Євген

Вдома на Олену Володимирівну чекають двоє синочків восьми та тринадцяти років

Серед головних правил: є час — почисть зброю

Андрію всього дев'ятнадцять, а в нього друга ротація на Донбас

АВДІЇВСЬКА ПРОМЗОНА: П'ЯТА ВЕСНА ВІЙНИ

ДЕСАНТНО-ШТУРМОВИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗАКРІПИВШИСЬ НА «ПРОМЦІ» НЕ ДАЄ ВОРОГОВІ ШАНСІВ ПОСУНУТИ НАШІ ПОЗИЦІЇ

На в'їзді в промзону, що на околиці фронтової Авдіївки, стоїть меморіал на спомин про героїв, які полягли, захищаючи цей зранений клаптик української землі. Флагштоки з прапорами бригад і підрозділів, які тут тримали оборону, нагадують про силу духу та вірність обов'язку українських захисників

У підрозділі десантників, що наразі виконує тут бойові завдання, нас привітно зустрічає жінка у військовому однострої.

— Лейтенант Олена Джемула, — відрекомендувалась вона й міцно, зовсім не по-жіночому потиснула руку. Ця вродлива та життєрадісна жінка вже понад півтора року виконує обов'язки заступника командира десантно-штурмового батальйону з морально-психологічного забезпечення. Сімнадцять років тому вона розпочала свою службу в Житомирській аеромобільній бригаді на посаді радіотелефоніста артилерійського підрозділу. 2015-го Олені присвоїли офіцерське звання й призначили її психологом батальйону (свого часу вона закінчила Кам'янець-Подільський педуніверситет). Ця жінка щодня серед бійців на передових позиціях. Вона знає їхні потреби й проблеми, своїм запалом та енергією підтримує побратимів. Чого це їй коштує, знає тільки вона: серце крається, адже вдома на неї чекають двоє синочків восьми й тринадцяти років.

— Як ви із цим справляєтеся? — цікавлюсь в Олени Володимирівни.

Вона відповіла з теплотою в голосі:

— Чоловік дає хлопцям раду, вони вже дорослі в мене.

Короткий інструктаж про порядок безпечного руху до однієї з позицій на промзоні, й Олена Володимирівна веде нас. Пробираємося серед руїн, що зберігають у собі сотні тисяч смертоносних осколків. Колись робочі виробничі приміщення вже давно вщент зруйновано. Через численні артилерійські й танкові обстріли цих українських позицій тут немає жодного квадратного метра вцілілої землі, а від руїн віє небезпекою та холодом…

Ідемо слід у слід, уважно дивлячись собі під ноги. Хвилин за двадцять дістаємося до рогу чергової напівзруйнованої будівлі, на знак провідниці зупиняємося.

— Тут прискорюємось і швидко перебігаємо, відстань не ближче як десять метрів, ділянку прострілюють снайпери, — коротко інструктує вона нас. — Далі заскакуємо он у ті ворота.

Відчуваю металеві нотки в її голосі, від жінки не залишилось і сліду: нами керував уже бойовий офіцер із досвідом. Вона впевнена та спокійна.

— Від цієї позиції до ворога менше як сто метрів. Прислухавшись, можна почути голоси й звуки, що лунають із ворожих позицій, — приєднався до нашої розмови старший лейтенант Максим С., випускник військової академії 2016 року, а нині командир бойової роти.

Противник змінюється кожні десять днів, поводиться дуже акуратно й занадто професійно, як для вчорашніх шахтарів або металургів. Нічого зайвого в радіоефірі: лише короткі команди або умовні закодовані фрази

Раптом у нашому напрямку вдарив великокаліберний кулемет, трохи правіше згодом до нього долучився автоматичний гранатомет. Промзоною промчало відлуння від вибухів і свисту куль.

Тут, на посту, чергують бійці роти. Один із них — Андрій Миколайович, міцної статури сивочолий десантник. Доповівши про обстановку, він продовжує терпляче й пильно спостерігати за укріпленнями ворога. Андрій — із Житомира, боєць досвідчений, за першою мобілізацією воював у підрозділі спеціального призначення. Звільнившись, згодом знову повернувся на війну, цього разу в десант. Молодшим товаришам бойовий досвід ветерана вкрай необхідний і цінний.

— Помітили ваш рух, от і вдарили, добре що неприцільно. А ще чомусь у бік наших сусідів, — притишеним голосом говорить він, — може, для профілактики.

За словами ротного, противник змінюється кожні десять днів, поводиться дуже акуратно й занадто професійно, як для вчорашніх шахтарів або металургів. Нічого зайвого в радіоефірі: лише короткі команди або умовні закодовані фрази. Таке враження, що тут відбувається тренування професійних бійців противника, — резюмує ротний.

— Ми теж маємо певний досвід і знаємо, що ворог нас слухає. Саме тому користуємося телефонним провідним зв'язком, тож старенький «тапик» (ТА-57) забезпечує конфіденційність. Є в нас і сучасні радіостанції, котрі ворог не може прослухати. Але й там нічого зайвого не кажемо, — розповідає ротний.

Систему укріплень і сполучень між нашими опорниками постійно удосконалюють та укріплюють. В окопах через кілька метрів обладнано укриття в кілька накатів, аби бійці під час обстрілу могли швидко зайняти безпечне місце.

Звертаю увагу на іншого бійця-десантника, який здійснював спостереження. Ніяковіючи, він відрекомендувався:

— Старший солдат Андрій К., кулеметник.

Він іще зовсім молодий, але вже півтора року в підрозділі. Андрій підписав контракт, коли йому виповнилося вісімнадцять.

— Наступного дня, як мені виповнилось вісімнадцять, — одразу у військкомат. Це вже моя друга ротація на Донбас, — скромно ділиться з нами юнак.

— Молодий, але кулеметник із нього вийшов вправний, — долучається до розмови старшина роти старший сержант Євген П., дивлячись на Андрія.

Служити на цьому опорнику особливо складно: ворог близько й постійно спостерігає за десантниками, вивчає час зміни, розпорядок, поведінку бійців.

— Якось помітили, що хвилин за десять до зміни починався обстріл саме тієї території, де рухалися бійці. Довелося вносити корективи, — пригадує ротний. — А ще дошкуляють безпілотники. Ось нещодавно нарахували одночасно в небі кілька БпЛА, котрі досить точно коректували вогонь мінометів і гранатометів ворога. Але й ми маємо їм чим відповісти. Ворог провокаційно обстрілює наші позиції, намагаючись виявити нові вогневі точки й оцінити їхню небезпеку для себе. Дуже нахабно діють ворожі снайпери, постійно дошкуляють.

Борці за «рускій мір» не полишають спроб вибити наших бійців із промзони, але на заваді їм — наші десантники. Вони непоступливі й уміють тримати ворога «в тонусі».

Сергій ЖМУРКО

СТРІЛЬЦІ «РУСКОГО МІРА»

В УМОВАХ ПОЗИЦІЙНОЇ ВІЙНИ РОБОТА СНАЙПЕРІВ НАБУВАЄ ОСОБЛИВОГО ЗНАЧЕННЯ

В умовах жорсткої позиційної війни (саме така різновидність бойових дій нині переважає на Донбасі) організація, підготовка та застосування належним чином навчених снайперів і просто влучних стрільців набуває особливого значення. І зовсім не випадково, що використання снайперського вогню в таких умовах є однією з основних форм бойової активності ворогуючих сторін. Адже ситуація статичної лінії фронту, облаштованих та добре захищених постійних позицій підрозділів, які обороняються, сприяє тому, що ведення снайперського вогню стає чи не єдиним способом завдати ворогу втрат, вивести його з психологічної рівноваги, суттєво ускладнити йому повсякденну діяльність безпосередньо на передових позиціях та в найближчому тактичному тилу

Недаремно у зведених відомостях прес-центру штабу антитерористичної операції ведення окупаційними формуваннями снайперського вогню по позиціях українських військ фіксується майже щодня. Зрозуміло, що й самі Збройні Сили України в таких випадках, як то кажуть, не залишаються в боргу. Тому так звані снайперські дуелі та бої за участю відразу кількох снайперів або навіть груп снайперів з обох боків на лінії фронту — не рідкість. Вони стали майже обов'язковими учасниками всіх обстрілів, загострень на «першій лінії» зіткнення із ворогом...

Безумовно, нашим читачам було б доречно дізнатися про методи підготовки та «обличчя» ворожих снайперів, які щодня полюють за нашими бійцями на передовій. Адже це може допомогти зробити такого роду «полювання» фатальною крапкою для самих «мисливців».

Перше, що зразу впадає в очі при застосуванні агресором снайперів безпосередньо на передовій, — це різнобій у рівні підготовки цих нібито влучних захисників «руского міра». У лавах окупаційно-колаборантських формувань як снайпери «працюють» і новачки на кшталт 18-річної дівчинки-садистки з Горлівки, якій промили мозок тотальною російською пропагандою та навчили більш-менш правильно поводитись із СГД (снайперська гвинтівка Драгунова), і професійні найманці, «вовки», які постріляли на не одній війні і мають значний досвід снайперської роботи. Частенько на Донбасі фіксують присутність та дії й російських снайперів із різних підрозділів спецпризначення, «заблукалих» на окупованій частині Донбасу задля «надання допомоги російськомовним громадянам України в їхній боротьбі з київською «хунтою».

Хоча варто зазначити, що згідно з оприлюдненими даними ГУР МО України, окупанти протягом 2016–2017 років спромоглися таки налагодити за допомогою своїх «російських друзів» підготовку снайперів у частинах та підрозділах «1-го та 2-го АК». Зокрема із використанням методик і способів, прийнятих передусім у російському війську й спеціальних службах, та зброї і спорядження (також і новітніх зразків) як російського, так і іноземного походження.

Повний курс підготовки снайперів для потреб так званої народної міліції республік, а по суті — окупаційних формувань агресора на Донбасі, має, на думку російських «інструкторів», тривати зо три місяці, але це — в кращому разі. Проте зазвичай їхня підготовка ведеться не більше одного місяця.

Своїх снайперів окупанти готують із числа тих бійців, які мають певний бойовий досвід і за умови, що цей «курсант» вже вміє поводитися зі стрілецькою (снайперською) зброєю та може виконувати практичну стрільбу з неї. Навчальний курс у такому разі зводиться до мінімуму як стосовно часу, так і теоретичної частини. При цьому як інструктори можуть виступати не тільки російські найманці, а й просто більш досвідчені бойовики окупаційних формувань. Основний метод підготовки — практичне виконання стрільб по цілях, у різних умовах і на різних дистанціях.

Основні тактичні прийоми снайпери окупаційних формувань освоюють безпосередньо на передовій. Зазвичай із фатальним для себе кінцевим результатом

Цікаво, що при цьому такі необхідні для «ватного» снайпера навички, як тактика дій малими групами, маскування на місцевості, вибір та облаштування позиції, коректування ведення вогню, ведення прихованого спостереження за противником, зазвичай обмежуються мінімальним рівнем. Основний обсяг та зміст усіх цих прийомів снайпери окупаційних формувань освоюють уже безпосередньо на передовій під час бойових дій проти українських військ. Причому зазвичай недовго і з фатальним для себе результатом…

Загалом, за різними оцінками вітчизняних та закордонних спостерігачів, загальна чисельність підготовлених (тобто здатних на відповідному професійному рівні виконувати завдання, притаманні саме снайперам, а не просто озброєним снайперськими гвинтівками) стрільців у складі частин та підрозділів «1-го АК» на сьогодні може досягати 200–220 (за іншими даними, 380–400) активно діючих бойовиків у складі різних «підрозділів» (а ще принаймні 60–80 — в процесі підготовки чи «вдосконалення навичок»). Ще більше сотні таких же підготовлених убивць заради «руского міра» цілком імовірно діють у складі «2-го АК».

Але у зв'язку з цим слід завжди пам'ятати, що кількість не просто влучних стрільців, а висококопрофесійних снайперів у складі російсько-окупаційних військ на Донбасі не є постійною, вона може відчутно змінюватися. Це обумовлюється кількома факторами.

Першим є присутність замаскованих під «ополченців» у зоні конфлікту російських кадрових військовиків та представників російських спеціальних служб, серед яких зазвичай є й професійно підготовлені снайпери. Як правило, термін їхнього перебування на українській окупованій території обмежений і пов'язаний із виконанням якогось конкретного, чітко визначеного завдання. Особливо це притаманне частинам і підрозділам спеціального призначення ГРУ ГШ ЗС РФ, які направляють на Донбас на ротаційній основі групи своїх «фахівців». Якщо пригадати випадки потрапляння в полон або ліквідації цих «туристів» українськими військовиками (наприклад, відома історія із військовиками зі складу 3-ї бригади спецпризначення ГРУ ГШ ЗС РФ капітаном Єрофеєвим та сержантом Александровим, захопленими в районі Щастя. Або ліквідація в районі Жолобка російського інструктора-снайпера капітана Щерби та захоплення в полон його напарника сержанта Агеєва (обидва прибули на Донбас зі складу 22-ї бригади спецпризначення ГРУ ГШ ЗС РФ), то стане зрозуміло, що саме такого роду «фахівці» й започатковували «снайперський рух» в середовищі бойовиків.

Другий фактор — це різного роду найманці (або ті, хто прибуває на Донбас як «доброволець», щоб «постріляти в «укропів» чи з «ідеологічних міркувань», або як «заробітчанин», «убивця за гроші» (зазвичай це представники російських приватних військових компаній). Вони — найбільш нестабільний «прошарок», адже кількість та якість цих «стрільців» визначають різні фактори — від розміру «винагороди за ризик і участь у бойових діях» до «ступеня переконаності у правоті власної справи». Вже чимало цих «добровольців» зі снайперськими гвинтівками наші воїни відправили до праотців. Наприклад, принаймні чотири із 24 загиблих у районі Дебальцевого в боях 2015 року «вагнерівців» були якраз снайперами, ветеранами численних локальних війн, в яких вони брали участь у найрізноманітніших якостях.

Третім, основним, «снайперським контингентом» у лавах окупантів є місцеві колаборанти, готові стати фаховими вбивцями співгромадян чи то заради принад примарного «руского міра», чи то просто за гроші…

Костянтин МАШОВЕЦЬ

(Далі буде)

АНТИСНАЙПЕРСЬКЕ «ЗАСПОКІЙЛИВЕ» ДЛЯ ВОРОГА ВЖЕ НАДХОДИТЬ НА ФРОНТ…

Минулого тижня Президент України Петро Порошенко повідомив про початок надходження на озброєння частин і підрозділів ЗС України, які виконують бойові завдання в районі проведення антитерористичної операції, нових антиснайперських комплексів.

— Ми не будемо економити на українській армії, на українських Збройних Силах, — сказав він.

У зв'язку з цим Президент у своєму виступі особливо наголосив на важливості й безумовній необхідності зберегти життя українських захисників на передовій. За його словами, ворог усіляко намагається цьому завадити. Петро Порошенко згадав загибель бійця 24-ї механізованої бригади, львів'янина Михайла Шозди, життя якого 17 квітня нинішнього року обірвала куля ворожого снайпера, повідомлено на сайті глави держави.

— Саме тому для нас так важливо розвивати співробітництво з нашими партнерами, всебічно укріплювати нашу армію, давати їй нове оснащення. Сьогодні у війська вже пішли перші антиснайперські комплекси, які є дуже сучасними, дуже далекобійними. Як тільки ворог дізнався, що в тих районах — біля Авдіївки, Широкиного — розміщуються ці комплекси, одразу ж інтенсивність його снайперського вогню було значно зменшено…

«МИ РВАЛИ ПОЛИН І ЗАСИПАЛИ ЙОГО В КАБІНУ,
АБИ ХОЧ ТРОХИ ПЕРЕБИТИ ЗАПАХ ВІД ТІЛ ЗАГИБЛИХ»

ЄВГЕНУ СОЛОВЙОВУ, ЗАСТУПНИКУ КОМАНДИРА ВЕРТОЛІТНОЇ ЕСКАДРИЛЬЇ, НЕЩОДАВНО ВИПОВНИЛОСЯ 28 РОКІВ. ТА МОЛОДИЙ ОФІЦЕР ВЖЕ Є ЛЬОТЧИКОМ 1-ГО КЛАСУ, КАВАЛЕРОМ ОРДЕНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ВИЖИВ ПРИ ПАДІННІ ВЕРТОЛЬОТА В КОНГО Й ВИВІЗ З-ПІД НОСА ВОРОГА ДЕСЯТКИ ПОРАНЕНИХ І ЗАГИБЛИХ У РАЙОНІ ПРОВЕДЕННЯ АТО

Від самого початку АТО поряд із досвідченими старшими офіцерами літали й молоді лейтенанти. Спілкуючись з одним із таких військових льотчиків, постійно перепитувала: «Точно 1990 року народження?» і, попри молодий вік співрозмовника, так і не змогла перейти на «ти» — надто серйозні речі він розповідав

Євгену Соловйову щойно виповнилось 28, зараз він уже капітан та заступник командира вертолітної ескадрильї. З першого погляду в позитивному, харизматичному офіцері важко розпізнати льотчика 1-го класу, кавалера ордена Богдана Хмельницького, який вижив при падінні вертольота в Конго, тижнями спав по годині на добу на Донеччині, десятками вивозив поранених і загиблих, втрачав побратимів... «Саме за такими льотчиками майбутнє авіації», — впевнений командир бригади.

Вибір професії для Євгена був очевидним. Дідусь — авіатор, «афганець»; дядько — борттехнік; батько — інженер авіаційного обладнання. Отже, дитинство Жені пройшло на аеродромах і в гарнізонах. Проте у школі хлопець навчався, м'яко кажучи, не надто старанно: із багатьох дисциплін мав «трійки». Батьки лише плечима знизували: «Що з нього вийде?» Та й в університеті хлопець спочатку був «середнячком». Аж поки… не здійснив свій перший самостійний політ. Відчуття вражаюче, коли тобі 18 років, ти підіймаєш в небо десятитонну машину, а люди згори здаються такими маленькими й усі земні проблеми — не надто значущими. А ще цей неймовірний запах неба... З'явилося величезне бажання стати найкращим і навіть зубрити таку ненависну теорію. Одразу зателефонував батьку: «Па, якщо за це мені ще й гроші платитимуть, то це — рай». З часом став почуватися за штурвалом вертольота впевненіше та дедалі більше закохувався в авіацію. Ось так і закінчив університет з червоним дипломом. Звичайно, тоді його вабила романтика польотів, і навіть думки не було, що вже незабаром він розглядатиме з висоти колони ворожої техніки…

У бригаді відчайдушного випускника відразу примітили, тож уже за три місяці після випуску він став командиром вертольота. А за рік — полетів у Конго у складі миротворчого контингенту. Там і отримав перше бойове хрещення — за три дні по прильоті табір обстріляли з мінометів. Та й польоти в умовах високих температур, розрідженого повітря, небезпечних гір уже не здавалися такими романтичними.

— Із місії в Конго я привіз дуже важливий для себе оберіг, який досі постійно при мені під час польотів на фронті. Тоді зі мною служив майор Володимир Шлюхарчук. Перед польотом в Африку його донька подарувала маленького іграшкового жирафа, сказала, що він оберігатиме. Володя про цю іграшку забув. А одного дня абсолютно випадково поклав її в кишеню комбезу. Саме того дня ми з ним під час польоту потрапили у спадний потік повітря, наш вертоліт упав. Дивом залишилися живі. Колесо вертольота застрягло у в'язкому ґрунті, а за кілька метрів був крутий схил, з якого цілком імовірно можна було покотитися вниз. Коли нам вдалося вибратися з техніки живими, Володя згадав про цього жирафчика. Здивувався: «От не обманула ж доня, дійсно врятував». Іграшка якраз розкладалася на дві частини, тож він розламав її зі словами: «Тримай, це твоя половинка. Тепер він і тебе берегтиме».

Євген Соловйов

Із миротворчої місії Євген повернувся у травні 2014-го. На залагодження всіх справ, проходження медичної комісії, зустріч із сім'єю чоловіку дали лише десять днів. І відразу на все спекотне літо 2014-го — в зону бойових дій. Там Женя був одним із наймолодших льотчиків.

Польоти були настільки інтенсивні, що доводилось обирати між поїсти, прийняти душ чи хоч трішки поспати. Часто, прилетівши вночі, льотчик дивився на годинник і розумів, що за півгодини потрібно вже прокидатись і готуватись до наступного польоту.

— Важко сказати, яку максимальну кількість поранених ми перевозили за раз. Вантажили, не звертаючи уваги на перевантаження машини. Нерідко вертоліт перетворювався на повітряний реанімобіль. Парамедик, яка частенько літала разом із нами, рятувала складних поранених, а бортові стрільці їй асистували. Підлога вертольота постійно була у крові, яка за кілька годин польоту запікалася настільки, що відчистити її було складно навіть сильними фізрозчинами.

Молодий офіцер говорить, що найважче було забирати загиблих.

— У липні 2014-го, коли ми прилетіли за загиблими, назустріч вийшов офіцер. Запитує: «Скількох можете забрати?» Я й відповідаю, що п'ятнадцятьох. І ось принесли 15 загиблих… у трьох невеликих коробках. Нерідко тіла доводилось забирати після того, як вони кілька діб лежали в чорних мішках на сонці. Цей запах, мабуть, ніколи не забуду. Ми й «зірочкою» мастили під носом, і полин рвали, насипали в кабіну. Це дозволяло хоч трохи перебити їдкий запах, який не давав дихати.

Чоловік розповідає, що страшно зазвичай ставало вже після того, як повертався з польоту, коли усвідомлював, де саме був.

— Пам'ятаю, як ми вночі сиділи на майданчику в Амбросіївці й чекали на машину з пораненими і загиблими. Ворог якраз розбив нашу колону. Зовсім поряд від нас точилися бої, темно, нічого не видно, а ми просто чекаємо. І раптом усі починають розбігатися, кудись ховатися. Бортовий стрілець пішов розвідати обстановку, прибігає: «Зараз буде артобстріл, треба ховатись у землянки». А як? Нам же ось-ось підвезуть «300-х». Дзвонимо своїм. Кажуть: «Як почнеться обстріл, тоді ховайтесь, а зараз чекайте, колона за кілька хвилин підійде». І от ми сидимо на борту і бачимо, як здалека починають летіти снаряди «Градів». Сидимо і мовчимо, кожен собі думає: «Долетить чи ні?» Борттехнік різко повернувся і каже: «Ні, бо якби до нас летіло, то вже прилетіло б». Аж тут підходить колона, швиденько всіх вантажимо, піднімаємось і бачимо розриви поруч з тим місцем, де стояли…

Неодноразово Євген дивувався, як віртуозно його колеги виходять з нетипових ситуацій.

— Не забуду, як евакуйовували підбитий під Савур-Могилою вертоліт. Тоді в борт влучили 74 кулі, довелося в польових умовах ремонтувати машину. Вертоліт вдалося на одному двигуні підняти в небо під носом в окупанта. Я летів супроводжуючим і тільки дивувався, коли пошкодженому борту вдавалося ще й обігнати мене.

У 2014 році польоти були настільки інтенсивні, що доводилось обирати між поїсти, прийняти душ чи хоч трішки поспати. Часто, прилетівши вночі, льотчик дивився на годинник і розумів, що за півгодини потрібно вже прокидатись і готуватись до наступного польоту

Молодий офіцер зазначив, що війна змусила переосмислити ставлення до життя. Тим паче, вона відібрала в нього рідних людей. Спочатку — батька. Коли той дізнався про бойові вильоти, серце не витримало… А потім ще й близький товариш загинув.

— У серпні ми прилетіли з Дмитром Арциленком на кілька днів з АТО додому на регламентні роботи. Поки обслуговували техніку, нам вдалося на один вечір вирватися до моря. Ми наспілкувалися, накупалися, нажартувалися, відволіклися від війни. Минуло кілька днів, і Дмитро загинув — їхній борт обстріляли. Друга не стало, а ти розумієш, що це може статися і з тобою.

У житті льотчика буде ще багато польотів, ймовірно, що сьогоднішній наліт у майже тисячу годин зросте в кілька разів. Та він ніколи вже не забуде, як молодим старшим лейтенантом притискався на вертольоті до землі, спонтанно шукав майданчики, забирав з-під носа ворога поранених і загиблих і відмивав вертоліт від крові…

Анастасія ОЛЕХНОВИЧ

ВОНИ ЗАХИЩАЮТЬ УКРАЇНУ!

Олексій пішов на війну добровольцем 2014 року. 2016-го уклав контракт. У складі тербату брав участь у бойових діях поблизу донецького аеропорту, під Пісками, Тоненьким, Маріуполем і Гранітним. Сьогодні знову на передовій

Нині Максим обороняє передові рубежі на Світлодарській дузі, а під час двох попередніх ротацій захищав рідну землю під Пісками й Трьохізбенкою

Десантник Владислав ось уже два роки боронить свій рідний Донбас

Сержант Юрій на війні з першою хвилею мобілізації. Зазнав важкого поранення, але повернувся в стрій десантників. Наразі тримає оборону на позиції в районі шахти «Бутовка»

Харків'янин Олександр два роки як у Десантно-штурмових військах. Нині його підрозділ утримує лінію оборони неподалік від Авдіївки. Служитиме до перемоги

Андрій із Запоріжжя. Наразі утримує позицію неподалік від авдіївської промзони. Попри нелегкі умови служби та небезпеку, має веселу вдачу

Гранатометника Андрія на рідній Житомирщині чекають троє його маленьких синів і кохана дружина. Заради їхнього майбутнього він тут… Батько Андрія, ветеран Афганської війни, пишається своїм сином

Десантнику Дмитру 24 роки. За його плечима — уся війна на Донбасі. З побратимами брав активну участь у визволенні Слов'янська й Краматорська, штурмував шахту «Бутовка»

Стрілець-санітар Ігор у цивільному житті — головний бухгалтер однієї з фірм у Сумах. Свого часу пішов служити за мобілізацією. Після звільнення знову повернувся на фронт

ПРОТИПОВІТРЯНА «ПАРАСОЛЬКА» УКРАЇНИ

СПИРАЮЧИСЬ НА НАУКОВИЙ ТА ПРОМИСЛОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОБОРОНКИ, УКРАЇНА ЗДАТНА САМОТУЖКИ ПІДТРИМУВАТИ У БОЄЗДАТНОМУ СТАНІ, ТЕХНІЧНО ОНОВЛЮВАТИ СИЛИ ПРОТИПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ КРАЇНИ

На озброєнні зенітних ракетних підрозділів Повітряних Сил ЗСУ перебувають зенітні ракетні комплекси (ЗРК) ще радянського зразка. «Термін придатності» озброєння ППО добігає кінця. Особливо критична ситуація із зенітними керованими ракетами (ЗКР). У довоєнний період очільники країни знали про проблему, але вирішення питання відкладали

Ставлення до протиповітряної оборони змінилося 2014 року. Добре, що в попередні роки підприємства вітчизняного ОПК не припиняли роботу в цьому напрямку, працюючи в інтересах і за кошти іноземних замовників. Завдяки цьому маємо добрі можливості самотужки розв'язати ракетну проблему й підняти боєздатність ППО, спираючись на науковий та промисловий потенціал вітчизняної оборонки.

Фахівці зенітних ракетних військ тим часом придивляються до напрацювань щодо ракет оперативно-тактичних ракетних комплексів Сухопутних військ «Вільха» та протикорабельних ракет «Нептун», випробування яких останнім часом є дедалі інтенсивнішими. Вони демонструють хороші результати під час пусків і є красномовним свідченням успішної реалізації наукового, конструкторського та виробничого потенціалу українського ОПК.

Сьогодні українські оборонні підприємства активно працюють над адаптацією цих ракет для ЗРК Повітряних Сил. Треба розуміти, що процес створення нових зразків ЗКР затратний і трудомісткий. Коли йдеться про ракетне, зенітне ракетне та авіаційне озброєння, то необхідно усвідомлювати, що кожен етап випробування ракет — це складна робота над технічними викликами й помилками. Кожна секунда польоту нової чи модернізованої ракети документується технічними засобами за різними параметрами. Пізніше всі ці дані опрацьовують, аналізують і роблять висновки, які впливають на подальшу роботу розробників.

Однак за умов ритмічного фінансування та оперативного розв'язання наявних проблем Україна має всі можливості самотужки й за короткий час розробити нове зенітне ракетне озброєння та істотно зміцнити свій протиповітряний щит.

ЕВОЛЮЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ «БУКІВ»

Станом на сьогодні Україна має значну кількість зенітних керованих ракет 9М38М1 (9М38) до зенітних ракетних комплексів 9К37М1 «Бук-М1». Завдяки плідній співпраці науки, промисловості та Збройних Сил України призначений ресурс згаданих ЗКР було вкотре продовжено 2017 року. Тим часом українські підприємства активно освоюють їхній ремонт.

Переймаються наші фахівці й двигунами буківської ракети, особливо ракетним паливом, якість і кондиція якого вкрай важливі для ЗКР і можуть негативно впливати на розгін, швидкість і дальність ураження цілі.

Одразу кільком підприємствам хімічної промисловості доручили розробити вітчизняний аналог ракетного палива, але з поліпшеними характеристиками. Із цим завданням найкраще впоралося Науково-виробниче об'єднання «Павлоградський хімічний завод». Його фахівці розробили нове сумішеве тверде ракетне паливо, що за характеристиками суттєво переважає те, що нині використовується в ракетах. Очікують, що завдяки новим порохам і деяким змінам у програмному забезпеченні ракети її швидкість і дальність польоту значно збільшаться.

Розробка нової ракети до ЗРК відбувається з урахуванням світового досвіду створення ЗКР нового покоління

Нині тривають випробування. Якщо ракетники будуть задоволені дією ЗКР під час випробувальних пусків, то одразу після їхнього закінчення розпочнеться «заправлення» відремонтованих ракет новим паливом. А згодом нові порохи використовуватимуть для нових перспективних розробок ЗКР.

Завдячуючи лише цим заходам, термін зберігання виробів буде продовжено не менше ніж на 15 років. Тож, ураховуючи паралельні роботи з модернізації самого ЗРК «Бук-М1», на найближчі десятиріччя Повітряні Сили матимуть достатню кількість боєготових комплексів і ракет до них.

Наступним кроком еволюції ракети для «Бук-М1» стане модернізація її електроніки. У Командуванні Повітряних Сил підкреслюють, що після цього етапу від старої ракети залишиться фактично лише планер. Заплановано не тільки замінити електроніку, а й встановити активну головку самонаведення.

Якщо говорити про віддаленішу перспективу, то вже через кілька років у модернізованого зенітного ракетного комплексу «Бук» з'явиться абсолютно нова керована ракета повністю вітчизняного виробництва, роботи над створенням якої вже тривають. Її розробку здійснюють з урахуванням сучасних досягнень науково-технічного прогресу та світового досвіду створення ЗКР нового покоління. Варто зауважити, що через відсутність певних ланок технологічного процесу ракети такого калібру в Україні не виробляли. А після закупівлі відповідного обладнання за кордоном наша країна налагодила замкнений цикл виробництва зенітних керованих ракет.

МОДЕРНІЗАЦІЯ С-300

Окрім «Буків», на озброєнні перебувають ЗРС типу С-300 (ПТ/ПС/В1). У підрозділах та арсеналах зберігають достатню кількість ракет 5В55К(Р) до них. І хоча ці вироби дещо «свіжіші» за буківські, терміни придатності в них також було продовжено 2017 року.

Починаючи з 2004-го всі роботи, пов'язані з ремонтом і продовженням ресурсу цих зенітних ракетних систем в Україні, здійснює ДП «Укроборонсервіс». Водночас безпосередньо для вирішення завдань із підтримки в боєздатному стані техніки та озброєння ППО, а також для його ремонту й модернізації в ДП «Укроборонсервіс» було створено Центр озброєння та військової техніки. До 2013 року це підприємство відремонтувало для зенітних ракетних військ Повітряних Сил ЗС України значну кількість ЗРС С-300ПС. Усі ці ЗРС стали на бойове чергування, посиливши повітряне прикриття країни. Із 2012-го по 2017 рік центр щороку здійснював ремонт не менше як чотирьох одиниць озброєння.

Підхід до модернізації «трьохсоток» такий же, як і до ЗРК «Бук-М1»: заміні насамперед підлягають застаріла елементна база й низка блоків, необхідних для продовження ресурсу та підвищення тактико-технічних характеристик.

Ці питання вирішує кооперація підприємств, основні з яких — ДержККБ «Луч» і Жулянський машинобудівний завод «Візар». Варто згадати, що «Візар» був одним із трьох підприємств у СРСР, де складали ракети 5В55Р(К) для С-300ПС. Сьогодні це підприємство здійснює технічне обслуговування, ремонт і роботи з продовження ресурсу згаданих ЗКР.

В Україні наразі розробляють проект модернізації ракет для ЗРС С-300. Конструктори поставили перед собою амбітні плани — вдвічі збільшити дальність дії ракети: із 75 до 150 км.

Олександр ОЛЕХНОВИЧ

С-300ПС

НАШІ ДЕСАНТНИКИ МОЖУТЬ ОТРИМАТИ НОВІ ПАРАШУТНІ СИСТЕМИ ІНОЗЕМНОГО ВИРОБНИЦТВА

ВОНИ ВЖЕ ТРИВАЛИЙ ЧАС ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ОЗБРОЄННІ В АРМІЯХ ТАКИХ КРАЇН СВІТУ, ЯК США, КАНАДА, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ, ФРАНЦІЯ, ПОЛЬЩА, ІТАЛІЯ, ТА ПІДТВЕРДИЛИ ВИНЯТКОВІ БОЙОВІ МОЖЛИВОСТІ Й СВОЮ ВИСОКУ НАДІЙНІСТЬ

2018 року спеціальні підрозділи вітчизняного війська, зокрема десантно-штурмових військ, можуть оснастити новітніми парашутними системами іноземного виробництва. Це так звані парашутні системи типу «Крило», які вже тривалий час перебувають на озброєнні в арміях таких країн світу, як США, Канада, Велика Британія, Франція, Польща, Італія. Вони підтвердили свою високу надійність (зокрема в складних погодних умовах) і виняткові бойові можливості, у тому числі здатність десантуватися з висоти понад 7000 м. До того ж важливо, що іноземні парашутні системи сумісні з повітрянодесантним і бортовим обладнанням вертольотів та військово-транспортних літаків Повітряних Сил ЗС України. Як зазначають профільні фахівці, це вимушений крок. Адже, по-перше, єдиним підприємством, яке постачало десантні парашутні системи

Парашутні системи типу «Крило» дають змогу здійснювати десантування з висоти понад 7000 м

для українського війська, було феодосійське ДП «Науково-дослідний інститут аеропружних систем». Після того як Російська Федерація анексувала Автономну Республіку Крим, воно залишилося на тимчасово окупованій території півострова. По-друге, за своїми характеристиками вітчизняні парашутні системи суттєво поступаються іноземним, зокрема за показниками надійності та тривалості експлуатації.

Поточного року заплановано постачання й знімного бортового обладнання безпарашутного десантування вітчизняного виробництва. Торік воно також пройшло визначальні відомчі

Десантник здійснює стрибок за допомогою парашутної системи типу «Крило»

випробування й підтвердило тактико-технічні характеристики, про які заявив виробник. Остаточно щодо його прийняття на озброєння вітчизняного війська вирішуватимуть за результатами підконтрольної експлуатації й державних випробувань.

НОВИЙ РЕКОРД НАБОРУ ВИСОТИ Мі-2МСБ — 7000 м

Виготовлені АТ «МОТОР СІЧ» гелікоптери не поступаються іноземним аналогам за основними експлуатаційними характеристиками, та ще й вигідно відрізняються як за ціною, так і за вартістю експлуатації. У контексті цього не можна не сказати про вертоліт Мі-2МСБ, який позаминулого року прийняли на озброєння, і нині його успішно експлуатують у військах. Модернізований Мі-2 здатний перевозити вантажі та особовий склад, також і зі зброєю.

Типова конструкція вертольота Мі-2 зазнала суттєвих змін. Модернізацію виконували одночасно з капітально-відновлювальними роботами, забезпечуючи таким чином запас календарного терміну служби, а також ресурсу як вертольота, так і його агрегатів. Зокрема на модернізований вертоліт установили доопрацьовану систему керування, значно потужніший двигун нового покоління, станцію супутникової навігації, бортовий пристрій реєстрації польотних даних, аварійний радіомаяк, сигналізатор обмерзання. Упровадження цих і багатьох інших технічних новацій суттєво поліпшило основні тактико-технічні та експлуатаційні характеристики цього вертольота. Зокрема з'явилася можливість його безангарного зберігання, якої не має переважна більшість аналогів.

Завдяки встановленому на модернізованому Мі-2 двигуну вітчизняного виробництва АІ-450В (замість старого ГТД-350) злітна потужність збільшилася із 400 до 430 к. с. До того ж новий двигун дає змогу вертольотові швидко відриватися від землі за максимальної завантаженості. Зокрема максимальна висота польоту збільшилася із 4000 до 5000 м. Але 18 квітня 2016 року Мі-2 з потужнішими двигунами АІ-450М-Б встановив новий рекорд набору висоти — 7000 м.

Також беззаперечною перевагою цього вертольота є можливість перевезення восьми осіб (не враховуючи льотчика), що значно перевищує спроможності дорожчих аналогів закордонного виробництва. У подальшому сферу застосування модернізованого вертольота може бути розширено за рахунок появи рятувальної модифікації для екстреної евакуації хворих і постраждалих унаслідок автомобільних катастроф та інших надзвичайних ситуацій. Рятувальну модифікацію може бути оснащено пошуковим прожектором, вантажною лебідкою для можливості екстреного підняття двох осіб та іншим необхідним обладнанням.

Мі-8МСБ ЗДАТЕН БАЗУВАТИСЯ НА ВИСОТІ ДО 4200 МЕТРІВ

Середній багатоцільовий вертоліт Мі-8МСБ прийнято на озброєння вітчизняного війська 2014 року. Його суттєва перевага в тому, що на вертольоті встановлено сучасний двигун ТВ3–117ВМА-СБМ1В серії 4Е. Щоб створити запас потужності, двигун спеціально деforсували, та ще й удалося зберегти наявний редуктор. Тепер навіть у разі виходу з ладу одного з двигунів вертоліт зможе виконувати завдання на другому, працюючи в режимі так званої надзвичайної ситуації. Цей двигун не страждає через кисневий голод, що дає йому змогу тепер базуватися на висоті понад 4200 м над рівнем моря.

Цей гвинтокрил здатний ефективно знищувати броньовану техніку, вогневі точки й живу силу противника. На ньому встановлено потужне озброєння — кероване й некероване ракетне, бомбардувальне, стрілецько-гарматне, а також систему мінування. Повітряна машина може транспортувати вантажі й техніку, особовий склад — десант з озброєнням або поранених на ношах, а також брати участь у пошуково-рятувальних операціях. До речі, вертоліт Мі-8МСБ має простору й функціональну вантажопасажирську кабіну перетином 2,34х1,8 м і площею 12,5 кв. м. Це значно перевищує аналогічні показники вертольотів такого класу іноземного виробництва.

На Мі-8МСБ досконально продумано систему бортового захисту. Зокрема установлено станцію оптико-електронного пригнічення. Вона забезпечує високоефективний захист вертольота від керованих ракет з інфрачервоними головками самонаведення різних типів. Водночас станція не вимагає інформації про тип і частоту роботи інфрачервоної головки самонаведення ракети, а також наявності системи виявлення пусків ракет. Завдяки комбінованому пристрою викиду хибних теплових цілей, ракети, випущені по вертольоту, відхиляються від нього внаслідок отримання хибної інформації про координати цілі. Тут також передбачено захист і від ракет із тепловими головками самонаведення. Для цього встановили екранно-вихлопний пристрій, що здійснює екранування інфрачервоного випромінювання, яке створюють нагріті частини вихлопних трактів двигунів, а також знижує температуру й змінює напрям виходу газів.

Порівняно з вертольотом Мі-8Т (найпоширенішою моделлю сімейства Мі-8/17, що нині масово експлуатують у військах) вертоліт Мі-8МСБ має низку суттєвих переваг. Зокрема його практична стеля вища на 62% і становить 7300 м. Годинна витрата палива менша на 14%, за рахунок чого збільшено практичну дальність польоту (з двома додатковими баками становить 1210 км). У нього значно вищий міжремонтний і призначений ресурс двигунів, що зменшує витрати на їхню експлуатацію.

Нещодавно АТ «МОТОР СІЧ» спільно зі столичним ТОВ «ВКФ «СТОРК» розробили уніфікований комплекс бортового обладнання «скляна кабіна» з відкритою архітектурою. Його призначено для забезпечення екіпажу пілотажною й навігаційною інформацією, а також для здійснення контролю працездатності апаратури комплексу. Цей комплекс уключає в себе пілотажний дисплей лівого й правого льотчика (PFD), багатофункціональні дисплеї лівого та правого льотчика (MFD), індикатор контролю двигуна й вертолітних систем (EICAS), навігаційно-зв'язкову систему (Garmin GTN-650), резервну групу автономних механічних приладів.

Матеріали сторінки підготував Сергій ВОРОНКОВ

ВИБУХИ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ СТАНЦІЇ СТАЛИСЯ ЧЕРЕЗ ТЕХНІЧНІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ЇЇ СПОРУДЖЕННЯ...

ТАКОЇ ДУМКИ ДОТРИМУЮТЬСЯ ЧИМАЛО ВЧЕНИХ-ЕКСПЕРТІВ, ЗОКРЕМА І ПРЕДСТАВНИКИ МАГАТЕ — АВТОРИТЕТНОЇ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ З АТОМНОЇ ЕНЕРГІЇ

Як згадували колеги колишнього першого секретаря ЦК компартії України Володимира Щербицького, із самого ранку 26 квітня 1986 року в його приймальні юрмилися перші особи управління КДБ УРСР. Коли ж з'явився Володимир Васильович, вони доповіли: «…26 квітня о 1 годині 23 хвилини і 44 секунди на 4-му енергоблоці Чорнобильської АЕС стався вибух, спровокувавши несанкціонований викид радіації. Масштаби аварії — уточнюються»

1986-й. Люди масово тікали із зони радіаційного забруднення

— Насправді ж було два вибухи, — розповів Микола Бондарчук — генерал-лейтенант у відставці, 1986 року начальник штабу Цивільної оборони УРСР. — Вони пролунали з інтервалом у дві секунди. Сумарний рівень радіації, яка потрапила в атмосферу, становив 50 мільйонів кюрі, що в 30–40 разів більше, ніж при вибуху бомби в Хіросимі. Під час аварії на станції перебували близько 200 осіб, 9 з яких зазнали опіків різного ступеня тяжкості, рівень радіації поблизу місця аварії становив 1000 мкр/сек.

Про перші післяаварійні дні й ночі сказано і написано чимало. Та далеко не всім відомо, що ця трагедія, яка своїм чорним крилом зачепила не лише кожного українця, а й громадян інших країн, була певною мірою «запрограмована» задовго до цієї рокової ночі. Про це свідчать розсекречені матеріали КДБ.

— Ознайомившись з ними, побачимо, що будівництво цього надважливого і наднебезпечного об'єкту супроводжувалося різними проблемами, — поділився директор Державного архіву СБУ Андрій Когут. — Будівельні роботи зі спорудження станції почалися 1972 року, а вже у вересні 1976-го працівники КДБ Української РСР доповідали своєму керівництву про «систематичні порушення технології проведення будівельно-монтажних робіт». Зокрема й щодо «загрози зриву запуску 1-го енергоблоку АЕС». Зауваження стосувалися як якості будівельних робіт, так і «низької інженерної підготовки середньої керівної ланки» працівників. Те ж саме відбувалося й під час будівництва другого блоку.

«За оперативними даними, на окремих ділянках будівництва другого блоку Чорнобильської атомної електростанції (АЕС) мають місце факти відходу від проектів та порушення технологій ведення будівельних і монтажних робіт, що може призвести до аварій та нещасних випадків», — йдеться у доповідній КДБ від 17 січня 1979 року. А вже за місяць, у лютому, повідомляється про аварійну зупинку на 1-му блоці.

Загалом, за даними КДБ (доповідна за 16.10.1981), «за період експлуатації 1977–1981 рр. на атомній електростанції сталося 29 аварійних зупинок, із них 8 — з вини обслуговуючого персоналу, а решта — з різних технічних причин». 1984 року кедебісти завдяки отриманій з власних джерел інформації, дійшли висновку, що в конструкції 3-го і 4-го блоків є серйозні недоліки: «Виявлені тріщини в плитах перекриття. Причиною цих пошкоджень, на думку фахівців, може бути перегрів стін приміщень… через низьку ефективність передбаченої проектом теплоізоляції».

За часів СРСР цей факт не афішувався. Відбувалося і проникнення радіації в довкілля. Так, 18 березня 1981 року голова управління КДБ Української РСР Муха інформував Володимира Щербицького: «Укрголоврибгоспом та Інститутом ядерних досліджень АН СРСР на базі ставка-охолоджувача Чорнобильської АЕС проводяться дослідження щодо можливості скидання радіаційних відходів станції».

Сумарний рівень радіації, яка потрапила в атмосферу, становив 50 мільйонів кюрі, що в 30–40 разів більше, ніж при вибуху бомби в Хіросимі. Одразу після аварії було забруднено близько 155 тис. кв. км територій

Проведений контрольний аналіз партії виловленої риби засвідчив, що вміст радіонуклідів у ній досяг максимально допустимого рівня. На порушення постанови про заборону вилову і реалізації риби за особистою вказівкою начальника чорнобильського цеху державного вилову Добровольського В.П. виловлена риба реалізується населенню».

«За інформацією відділу охорони праці і радіаційної безпеки АЕС, станом на 14 вересня 1982 року в приміщеннях газового контуру і дренажних систем реакторного відділення рівень гамма-випромінювань становив близько тисячі мікрорентгенів за секунду, що є перевищенням допустимих норм у більш ніж 100 разів. Окрім цього, внаслідок викиду радіаційної пари під час дощу сталося радіаційне забруднення території в радіусі майже 250 метрів».

Ще до завершення робіт, спрямованих на мінімізацію наслідків найбільшої у світі техногенної катастрофи, урядова комісія провела розслідування причин, які призвели до неї. І звинуватили в непрофесіоналізмі персонал станції. З таким висновком погодилися навіть експерти МАГАТЕ — впливової міжнародної організації з ядерної безпеки! Та незадовго до розпаду Радянського Союзу фахівці Держпромнагляду СРСР на чолі з Миколою Штейнбергом провели нове розслідування. І дійшли висновку, що справа не стільки в людському факторі, скільки в недоліках системи захисту реактора!.. Мине чимало часу і, вивчивши всі обставини катастрофи, отримавши доступ до багатьох документів під грифом «Таємно» міжнародні експерти винесуть такий вердикт: «Особливістю конструкції станції, що… не була відзначена в початковій радянській оцінці, була незадовільна система аварійної зупинки, яка обумовила позитивний витік реактивності».

Компартійний режим усіляко приховував від свого народу правду про істинні масштаби аварії. Особливо занепокоєний він був можливістю потрапляння об'єктивної інформації про те, що сталося, за кордон.

КДБ УРСР, виконуючи волю Москви, правду про вибухи на 4-му енергоблоці та їхні наслідки приховував до липня 1986 року. Лише в середині літа його керівники зрозуміли, що «потрібно систематично інформувати населення про заходи особистої гігієни, збільшити кількість лекцій та статей на цю тему». І незабаром 6-те управління спецслужби попереджає «про реальну генетичну небезпеку для населення радіоактивного забруднення довкілля», вважаючи, що «потрібно… тимчасово евакуювати з Києва дітей і підлітків, оскільки тривалий вплив малих доз внутрішнього опромінення на практично здорових осіб призводить до пригнічення імунітету, зниження захисної сили організму, цілої низки патологічних змін і захворювань».

ФАКТИ ПРО ЧОРНОБИЛЬСЬКУ КАТАСТРОФУ

На момент вибуху 4-й енергоблок Чорнобильської АЕС містив близько 200 т урану. Було зруйновано обшивку, а через відсутність захисної оболонки більше 60 т радіоактивних речовин злетіло в повітря.

Пожежники, які першими прибули на місце катастрофи, не мали навіть протигазів.

Одразу після аварії було забруднено близько 155 тис. кв. км територій, з яких 52 тис. кв. км — сільськогосподарські землі. Реактор продовжував випромінювати радіацію ще три тижні.

Вперше про аварію офіційно повідомили 28 квітня, але про масштаби того, що сталося, нічого сказано не було.

Від міжнародної допомоги уряд СРСР гордовито відмовився, але вже 1987 року звернувся до МАГАТЕ, аби її фахівці дали експертну оцінку діям щодо ліквідації наслідків аварії.

Після катастрофи станція близько шести місяців не працювала. За цей час територію дезактивували, спорудили саркофаг, яким накрили 4-й енергоблок. А потім знову ввели в дію три вцілілі енергоблоки.

Найбільш ураженою радіонуклідами територією є так звана 30-кілометрова зона відчуження. З неї ще 1986 року відселили все населення.

До її складу входить ще й 10-кілометрова зона: територія, прилегла безпосередньо до станції. І хоча з дня Чорнобильської трагедії минуло понад 30 років, тут і досі найвищі показники радіоактивного забруднення.

Сторінку підготував Сергій ЗЯТЬЄВ

«МИ ВБОЛІВАЄМО ЗА СВІЙ ПОЛК, ЯК ЗА РОДИНУ»

СІМ'Я СТРУТИНСЬКИХ ЗАВДЯЧУЄ СВОЇМ ВИНИКНЕННЯМ ВІЙСЬКУ. САМЕ У ВІЙСЬКОВІЙ ЧАСТИНІ ЄВГЕН І ВАЛЕНТИНА ПОЗНАЙОМИЛИСЯ, А ЗГОДОМ СТАЛИ ПОДРУЖЖЯМ

Алтестове. Нещодавно назва цього невеличкого населеного пункту, що на Одещині, була, як то кажуть, у тренді. На жаль, негативному… Побувавши у відрядженні в тамтешньому гарнізоні, наш кореспондент прожив там дві доби та ознайомився з особливостями служби на місці. Особливо вразили молоді офіцери, зокрема їхнє ставлення до служби, відданість частині та готовність долати всі перешкоди, з якими часто-густо стикаються їхні сім'ї

Євген та Валентина Струтинські під час військового міжнародного паломництва у Люрд (Франція, 2017 р.)

Як на мене, цей гарнізон знаковий з усіх поглядів. У цій частині в око одразу впадає світлий відремонтований вестибюль. На стіні — оригінальна емблема полку з гаслом «Обрані долею. Слабких немає». (Пізніше, коли від'їжджав, ці слова знову привернули увагу, і я навіть здивувався, наскільки точно вони відображають сутність цього військового колективу). Більшість інших приміщень цієї будівлі ще чекає своєї черги на відновлення…

— До нашого заїзду це військове містечко не експлуатували більше як 20 років, — розповідає т. в. о. заступника командира полку по роботі з особовим складом лейтенант Валентина Струтинська. — На сьогодні вдалося відновити водопостачання, електроживлення, відремонтувати казарми для строковиків, їдальню, частину робочих кабінетів штабу, замінити частину вікон на металопластикові. Однак…

Насправді її неважко зрозуміти. Темні стіни й стелі, які подекуди протікають, справляють гнітюче враження. Щоправда, тут не скиглять, адже бачать поступальний рух до поліпшення. Напередодні зими встановили твердопаливний котел, який обігрівав половину першого поверху. У решти приміщень узимку працювали буржуйки та електрокалорифери. До речі, через перевантаження мережі тут часто вимикали світло. У день мого перебування світла не було півдня.

Лейтенант Валентина Струтинська говорить прямо: у кабінетах свого відділення ремонт робили власноруч. Щоб у військовій частині створити пристойні умови, потрібні значні кошти та чимало часу.

— Почали шукати меценатів. Урешті-решт я знайшла підприємців в Одесі, порядних, абсолютно непублічних і таких, що вболівають за армію, — розповідає Валентина Валеріївна. — Вони передали нам будматеріалів на понад 30 тисяч гривень.

Тепер відділ по роботі з особовим складом має повноцінну робочу кімнату, поруч — приміщення під бібліотеку. Над останньою, щоправда, ще доведеться попрацювати. Валентині Струтинській пощастило із чоловіком Євгеном: старший прапорщик має золоті руки.

До речі, ця молода сім'я завдячує своїм виникненням цій новоствореній військовій частині. Валентина Струтинська, колишній працівник військкомату, нарешті домоглася призову на військову службу, бо вважала, що в нелегкий час для України має бути саме в бойовій частині. Тому погодилась не роздумуючи на першу ж посаду, яку їй запропонували. Не знала, наскільки доленосним буде це рішення.

— Я побачив її на залізничному вокзалі, де зустрічав офіцерське поповнення, і відразу закохався, — очі старшого прапорщика Євгена Струтинського, які сяяли, не залишають жодного сумніву стосовно щирості його слів. — Тепер Валентина Валеріївна (а саме так і не інакше звертаються до пані лейтенанта в частині) виконує обов'язки заступника командира, а я так і залишаюся начальником клубу.

Скромність чоловіка-щасливця вражає, адже в недалекому минулому він — досвідчений військовий моряк, який служив на флагмані ВМС України «Гетьман Сагайдачний». Уродженець нині окупованої Горлівки, він марив морем і згодом свою мрію втілив у життя. Коли в Крим цинічно зайшли «зелені чоловічки», він повернувся в Одесу. А звідти після нетривалої відпустки з відвідинами матері та родичів у рідному місті, яке вже кипіло сепаратизмом та яке він не впізнавав, рішуче вирушив у район АТО в складі українського підрозділу.

— Дружину вважаю подарунком долі, адже з її появою моє життя набуло нового змісту, — стверджує Євген. — Ми разом служимо в одній частині, уболіваємо за неї й мріємо про визволення Донбасу з облуди «руского міра».

> *Валентина Струтинська, працівник військкомату, домоглася призову в армію, бо вважала, що в нелегкий час для України має бути офіцером. Не роздумуючи погодилась служити в бойовій частині, яка тільки формувалась*

Нині на тендітних плечах Валентини Струтинської — старшого офіцера відділу по роботі з особовим складом, за сумісництвом прес-офіцера та голови житлової комісії полку — безліч обов'язків.

Відремонтувавши кабінет, вона взялася за проблему з оргтехнікою. Допомогла українська діаспора в Італії. З учасниками волонтерської організації «Оргкомітет Євромайдан у Римі» лейтенант Валентина Струтинська познайомилась під час щорічного військового міжнародного паломництва в Люрд. Бачачи, як вона переймається службою, українці в Італії зробили виняток, і вперше гуманітарна допомога пішла не в район АТО, а в невідоме їм (на той час) Алтестове. Комп'ютери, монітори, принтери та інше приладдя...

— Діаспора нам навіть пересилку оплатила, — розповідає Валентина Валеріївна. — Це було щастям, адже так важливо, коли відчуваєш реальну підтримку й повагу до справи, яку ти робиш.

Настрій Струтинської стає зрозумілим, коли бачиш чимало складнощів, з якими доводиться чи не щодня стикатися тут військовослужбовцям. Парк частини та управління — за кільканадцять кілометрів одне від одного. Маршрутка — чотири рази на день. Змінився військовослужбовець із наряду, а добратися до ППД проблемно. Тут служить чимало учасників АТО. Зайде в маршрутку з двадцятеро таких, і хто ж їх повезе? Громадський транспорт ледве справляється із цивільними. Коли водії маршрутки бачать людей в одностроях, то нерідко проїжджають повз зупинку.

Аби добитися підтримки з боку місцевої влади, т. в. о. заступника командира по роботі з особовим складом Струтинська намагалася реалізувати Указ Президента України про шефську допомогу військовим частинам ЗС України. У різні інстанції полетіли листи з проханням уключити їх у списки підшефних частин. Однак не склалося: у відповідь — відписки на кшталт «Не маємо змоги…», «Не наша територія». Зрештою командир частини, бойовий полковник, який пройшов АТО, на одній із таких відповідей розмашисто вивів: «Досить принижуватись!!!»

Лейтенант Валентина Струтинська ніяк не збагне:

— Як же це так, адже згідно з децентралізацією військова частина на теренах територіальної громади — то справжній подарунок. Із грошового забезпечення сплачує чималий податок у місцеві бюджети…

Тільки нещодавно в районі звернули увагу на реактивників, зголосилися взяти шефство над ними й допомогти коштами. Тож іще один «редут» подолано. Зрештою, як і в справі з присвоєнням у кінці минулого року частині поштової адреси. Саме тоді нарешті було розпочато реєстрацію військовослужбовців при військовій частині, що згодом дало їм змогу стати на житловий облік. Нині в черзі — 36 безквартирних. Ефект від спільної праці Струтинська відчула лише тоді, коли офіцери почали отримувати компенсацію за піднайом квартир. В обласному центрі вартість оренди квартири — від 5 тис. грн, в Алтестовому — 2–3 тис. грн. Вартість проїзду з Одеси до містечка в середньому на місяць становить 1000 грн, а до ППД плюс іще сотня. Звісно, такі витрати були болісні для сімейних бюджетів. Тепер вдалося дещо зняти напруження.

Ще одне питання, яким переймається Струтинська: улаштування дітей військовослужбовців у дитячий садок. У Дачному (поблизу Алтестового) лише один дошкільний освітній заклад на 70 місць. Нині він переповнений дітьми місцевих мешканців. Куди розмістити 87 дітей військових?..

— Сьогодні головне — подолати плинність кадрів, а для цього потрібно забезпечити первинні потреби, — зазначає Валентина Валеріївна. — Прикро, адже часто-густо йдуть найдосвідченіші. І це за некомплекту офіцерського складу. На порядку денному також працевлаштування членів сімей військовослужбовців, організація якісного відпочинку й дозвілля строковиків і контрактників, налагодження медичного забезпечення, забезпечення особового складу пільговими путівками в санаторії.

Дивуюся молодому офіцерові:

— Звідки знання та силу черпаєте?

У відповідь лейтенант лише скромно всміхається:

— Я все швидко вивчаю. Маю досвід військкоматівської роботи. Вивчаю керівні документи, себе розвиваю. А ще завжди мрію…

Руслан ТКАЧУК

МІНІСТР ОБОРОНИ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛ АРМІЇ УКРАЇНИ СТЕПАН ПОЛТОРАК:

«У ЧОТИРИ РАЗИ ЗБІЛЬШУЄМО КІЛЬКІСТЬ ЗАКУПКИ ПРОТИТАНКОВИХ ЗАСОБІВ, У П'ЯТЬ РАЗІВ — СТАНЦІЙ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ, У ДЕСЯТЬ РАЗІВ — АНТИСНАЙПЕРСЬКИХ КОМПЛЕКСІВ»

ПРО ТЕХНІЧНЕ ПІДСИЛЕННЯ ВІЙСЬКА ТА ЯКІ ПРАКТИЧНІ ЗМІНИ НЕСЕ НОВИЙ ФОРМАТ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ЧИ ЗМІНИТЬСЯ ЧИСЕЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВИХ ТА ЗБРОЇ НА ДОНБАСІ, ЯК ГОТУЮТЬСЯ ДО ЦЬОГО ЗБРОЙНІ СИЛИ ТОЩО BBC NEWS УКРАЇНА ЗАПИТАЛА В ОЧІЛЬНИКА ОБОРОННОГО ВІДОМСТВА

— Що конкретно зміниться в Україні після завершення АТО?

— Після ухвалення закону про реінтеграцію Міноборони та Генштаб розробили низку рішень: створили Об'єднаний штаб, призначили командувача Об'єднаних сил — генерал-лейтенанта Сергія Наєва.

Провели підготовку органів військового управління в Донецькій і Луганській областях.

30 квітня ми завершуємо проведення АТО і переходимо до проведення операції Об'єднаних сил на чолі з командувачем і Об'єднаним штабом.

— У чому суть? До цього фактично чотири роки АТО керувала СБУ.

— Рішення ж щодо переформатування дає можливість саме ЗСУ і Генштабу здійснювати стратегічне керівництво цією операцією, а командувачу Об'єднаних сил — безпосередньо управляти підготовкою і керівництвом усіх сил оборони — не тільки ЗСУ, а й СБУ, поліції, Нацгвардії, прикордонників і всіх військових формувань, щоб виконати основне завдання — звільнити територію від окупантів.

— Чи зміниться чисельність ЗСУ та їхнє озброєння на Донбасі?

— Все це залежатиме від обстановки та від завдань, які ставитимуть перед Об'єднаними силами.

Якщо на першому етапі це буде операція зі стабілізації ситуації, то, на мою думку, буде достатня та кількість, яка сьогодні є.

Якщо ситуація ускладнюватиметься або вирішать звільняти територію — тоді, звичайно, необхідно буде збільшувати і кількість особового складу.

— Що змінить цей новий формат для цивільних, які проживають у зоні конфлікту?

— Вони чітко розумітимуть, від кого залежить ухвалення рішення, вони чітко розумітимуть, що є вертикаль управління цими територіями і, я думаю, що життя цих людей буде легшим...

ПРО ТЕХНІЧНЕ ПІДСИЛЕННЯ ВІЙСЬКА

— Розкажіть про новітню техніку, яка заходить безпосередньо на передову. Наприклад, чи є вже у бійців на передовій БТР-4, коли надійдуть танки «Оплот»?

— Що стосується БТР-4, вони є...

Питань до того БТРа було надзвичайно багато. За чотири роки ми доопрацювали понад сотню помилок або недоліків.

На моє переконання, БТР-4Е останньої модифікації є одним із найкращих у світі. Він пройшов бойові дії, там багато принципових доопрацювань, і сьогодні в нас є замовлення на кілька батальйонів. Щойно вони приходять у війська — відразу їдуть у зону АТО.

Щодо танка «Оплот», то ми цього року плануємо замовити першу партію.

Все впирається у можливості ОПК.

Виробництво танка «Оплот» частково залежало від російської комплектації. Сьогодні підприємство Укроборонпром знайшло можливості замінити деякі елементи комплектації. Я дуже сподіваюся, що до кінця цього року ми їх отримаємо.

Для цього в Міноборони є фінансовий ресурс. Думаю, до кінця квітня ми маємо завершити укладання цього контракту...

Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак

Я чув, що останній контракт із Таїландом завершений, ми готові до спільної роботи (Україна підписала контракт з Таїландом на постачання 13 танків «Оплот». — Ред.).

У цьому році ми значно підвищили обсяг закупки наших протитанкових засобів: «Стугни» і «Корсара».

Також у цьому році буде можливість створити нові протитанкові резерви майже в усіх бригадах і поставити на озброєння наші сучасні протитанкові засоби. Плануємо закупити понад 200 одиниць.

У чотири рази збільшуємо кількість закупки протитанкових засобів, у п'ять разів — станцій радіоелектронної боротьби, у десять разів — антиснайперських комплексів. Значно збільшилася кількість закупки безпілотних літальних апаратів.

Наші фінансові можливості для закупки техніки та озброєння значно зросли.

Єдине, що хотілося б, щоб наші підприємства, які виробляють продукцію для оборони, менше про це говорили, а більше робили.

Коли відвідуєш якусь виставку, бачиш дуже гарний зразок, але він один. А щодо масового виробництва — тут є питання.

МОБІЛІЗАЦІЯ НЕ ПОТРІБНА

— Яка ситуація з укомплектуванням армії? Чи є потреба в наступній хвилі мобілізації? Лунає думка від ветеранів АТО, що молодь іде в армію не так через мотивацію, як через гроші.

— Твердження про гроші помилкове. Ми підходимо до того рівня, коли мінімальні зарплати (цивільних) будуть 4,1 тис. — 4,2 тис. грн, а мінімальна зарплата військовослужбовця сьогодні — 7,5 тис. — 7,8 тис. грн. Це невеликі кошти. А ризик втратити життя і здоров'я в армії та ризики в цивільному житті все-таки відрізняються.

Думаю, що головною причиною поповнення ЗСУ контрактниками є мотивація, патріотизм та відчуття відповідальності та необхідності виконати свій чоловічий обов'язок.

На другому плані, звичайно, і грошове утримання. Ми буквально за рік значно підняли додаткове грошове забезпечення в зоні проведення АТО. Якщо на першому етапі це було 2,4 тис. грн, то сьогодні це 10 тис. грн.

> *«Якщо порівняти з 2014 роком, то оту блокаду, небажання постачати нам озброєння і техніку ми подолали»*

Щодо чергової хвилі мобілізації, то в нас сьогодні такої необхідності немає. Є кілька причин, і одна з них — це те, що нам вдалося провести серйозну роботу з резервом першої черги, тобто з людьми, які мають бойовий досвід.

Вони вже приписані не тільки у військкоматах, але й у військових частинах.

Щороку проводяться навчально-методичні збори. Два-три тижні їх навчають у бригаді для проведення бойового злагодження. Ці люди готові протягом кількох днів стати до зброї — доукомплектувати підрозділи або сформувати нові частини і виконувати завдання.

Ми відновили безцінний ресурс через військкомат. Чітко розуміємо, скільки в нас є людей і на що ми можемо розраховувати. Навчилися розраховувати і ризики при необхідності проведення мобілізації.

Але ще раз хочу сказати, що такої необхідності я сьогодні не бачу.

— А яка зараз чисельність ЗСУ?

— Зараз у підпорядкуванні Міноборони є 255 тисяч. З них Збройні сили — 250 тис. і 5 тис. — Державна служба транспорту. Кілька днів тому підписав всі акти, і ми завершили прийом цієї служби до складу Міноборони.

«ГОТОВІ ДО ВЗАЄМОДІЇ З МИРОТВОРЦЯМИ НА ДОНБАСІ»

— Питання можливої миротворчої місії на Донбасі поки що теоретичне. Але чи розробило Міноборони план взаємодії ЗСУ з миротворцями?

— Для того, щоб ми могли чітко розрахувати, яка кількість миротворців потрібна, важливо визначити, яку задачу буде виконувати миротворча місія.

Може бути два варіанти: підтримання миру і примушування до миру. Якщо мова йде про підтримання миру, то, за нашими розрахунками, місія може становити від 10 до 25 тисяч.

Якщо мова буде йти про примушування до миру, то цифра може бути 35 — 40 тисяч.

Щодо взаємодії з миротворчою місією в нас є величезний досвід: багато офіцерів, генералів, військовослужбовців пройшли миротворчі місії. Починаючи від начальника Генштабу і завершуючи командирами частин.

Наш БТР-4Е останньої модифікації пройшов бойові дії і є одним із найкращих у світі

Тому ми чітко розуміємо, як треба взаємодіяти з місією.

— А яка ситуація з українськими миротворцями за кордоном? Вони так і залишаться в тих місіях, чи їх повернуть?

— За весь час понад 20 тис. військових пройшли через миротворчі місії.

Україна завжди виконувала свої обов'язки. Зараз настав час, коли світ має допомогти Україні.

Що стосується наших миротворців, то вони виконують міжнародні зобов'язання, і я сьогодні не бачу необхідності повертати їх в Україну.

У тих військовослужбовців, які на Сході України, є достатньо досвіду. Він точно більший, ніж у миротворців.

«ДЖЕВЕЛІНИ» БУДУТЬ СВОЄЧАСНО

— Є інформація, що «Джевеліни» вже в Україні і українські військові вже навчаються їх застосовувати. Це так?

— Я завжди казав, що «Джевеліни» в Україні будуть своєчасно. І під час останнього мого візиту (до США) 2 лютого цього року ми домовилися з Міністром оборони Меттісом про дату.

Я точно знаю, коли вони будуть, ми до цього готуємося.

Ми відібрали людей і готуємо їх. Вони проходять теоретичну підготовку, вивчають різні протитанкові системи, не тільки «Джевеліни».

— Тобто вони ще не приїхали?

— Я ж сказав. Вони будуть в Україні своєчасно. Все буде нормально.

— Є скептичні думки щодо того, навіщо Україні «Джевеліни», якщо їх не буде в зоні АТО. Чим вони допоможуть?

— Ми занадто багато уваги приділяємо «Джевелінам». Наприклад, «Джевеліни» стріляють на відстань 2 км, «Стугна» (українська протитанкова ракета. — Ред.) — на 5 км. «Джевеліни» виконують трохи інше завдання, але самі по собі не вирішать всі проблеми на лінії зіткнення.

Тому не треба переоцінювати важливість «Джевелінів», а використовувати їх тоді, коли буде потрібно — на важких та загрозливих напрямках.

Бо якби в нас там було 10 тисяч «Джевелінів», це одна справа, але коли в нас 35 цих установок — зовсім інша. Тому давайте ми спочатку їх отримаємо, а потім ви дізнаєтесь, як ми їх будемо використовувати.

— А як проходять переговори про допомогу з іншими країнами?

— У нас є напрацювання з нашими основними партнерами. Є рішення уряду Канади — у цьому році ми плануємо в них дещо закупити.

— Що саме?

— Антиснайперські комплекси (техніка, яка дозволяє вирахувати місце, з якого веде вогонь снайпер. — Ред.).

Є домовленості і зі Сполученими Штатами, Литвою, Латвією, Польщею.

Якщо порівняти з 2014 роком, то оту блокаду, небажання постачати нам озброєння і техніку ми подолали.

ПІДГОТУВАТИСЯ ДО ЦИВІЛЬНОГО МІНІСТРА ОБОРОНИ

— У законопроекті про нацбезпеку є норма про цивільного міністра оборони — для країни, яка воює, це адекватна ідея?

— У законі це не головний пункт.

Він централізує всі військові формування заради безпеки країни. Є чіткий розподіл функцій і завдань між підрозділами, прописано, хто відповідає за оборону, а хто контролює Збройні Сили — у тому числі це й цивільний міністр оборони.

Але нам треба йти своїм шляхом.

У всіх країнах НАТО міністри оборони — цивільні. Утім вони давно так працюють, вибудували чітку структуру управління збройними силами.

Я вважаю, що в нас так само має бути цивільний міністр оборони. Але він точно не має бути, наприклад, бібліотекарем.

Він повинен мати досвід управління, можливо — і військовий досвід.

Своє завдання бачу в тому, щоб підготувати Міністерство оборони до роботи в нових умовах.

Але ж це не означає, що все міністерство стане цивільним — такого немає в жодній країні. Має бути змішаний принцип комплектування.

Що ж до мене особисто — я спокійно до цього ставлюся. Якщо мої знання потрібні Україні, я готовий працювати. Якщо ні — готовий хоч сьогодні дати можливість іншій людині працювати краще і більше зробити для України.

ПРОБЛЕМА СКЛАДІВ

— Яка ситуація з охороною військових складів? Когось покарано за пожежу в Калинівці?

— Механізм такий — після кожної такої події я відправляю групу інспекції з Військової служби правопорядку, досвідчених офіцерів. Вони розслідували передумови...

По всіх подіях було покарано понад 40 людей. 80% з них — це старші та вищі офіцери: генерали, полковники. Когось з генералів звільнили.

Після Калинівки всі склади, бази і арсенали перевели на посилену охорону.

І провели роботу з будівництва сховищ для боєприпасів.

Величезна проблема в тому, що після розвалу СРСР основний запас боєприпасів зберігався на ґрунті.

Вберегти його дуже важко, адже будь-яка підготовлена диверсійно-розвідувальна група знайде можливість знищити таке сховище.

Щоб вирішити проблему, потрібно близько 10 млрд грн. Напевно, таких грошей зараз немає.

Але вже завершилося категорійне проектування всіх баз і арсеналів. Незабаром ми приступаємо до перемовин про початок будівництва на трьох основних базах підземних сховищ.

Там боєприпаси будуть зберігатися не тільки від диверсійних груп, але й від повітряного удару.

Ця робота пріоритетна, на підтримання живучості баз у цьому році передбачено 500 млн грн.

— А конкретно по Калинівці хто винен?

— Це має сказати прокуратура, рішення суду поки що немає.

За розслідуванням Міноборони до відповідальності притягнуто більше десяти осіб.

НОВІ РАКЕТИ І «ШИРОКИЙ ЛАН»

— Всі бачили випробування ракетного комплексу «Вільха». Коли він надійде на озброєння ЗСУ?

— У найближчі два тижні ви будете свідками завершення цієї роботи.

Ракета йде для систем залпового вогню «Смерч», які виробляються в Росії. Звичайно, їх ми не будемо купувати, тому вимушені створювати свою ракету.

Вона буде набагато кращою за технічними характеристиками. На першому етапі (розробок) дальність (ураження) фактично така сама (максимальна дальність стрільби РСЗО «Смерч» — 120 км. — Ред.), на другому буде значно більшою.

Але за точністю й ефективністю це набагато краща ракета, ніж у РФ.

Коли будуть завершені випробування, її поставлять на масове виробництво.

А для того, щоб зберегти боєздатність наших частин, на основі таких розробок ми відремонтували старі ракети для «Смерчів».

— Кожну зиму виникають скандали навколо жахливих умов проживання на полігоні «Широкий Лан», де солдати були змушені жити у наметах фактично в болоті. Чому так стається, хоча при цьому весь час говорять про «стандарти НАТО»?

— Рік тому я був у Німеччині в найкращому навчальному центрі США в Європі. Там побував у казармах і попросив помічника сфотографувати умови й виставити у Facebook, але без зазначення, де це.

За дві години я отримав стільки бруду: «От, генерали, як солдати можуть жити в таких умовах».

Звичайно, умови для кожного військовослужбовця мають бути достойні, але для цього потрібен час і ресурси.

Один солдат США коштує 510 тис. доларів на рік, Великої Британії — 250 тис. фунтів, Німеччини — 220 тис. дол., Польщі — 100 тис. дол., Росії — 83 тис. дол., Литви — близько 80 тис. дол., Албанії — 20 тис. дол.

А скільки коштує наш солдат? Минулого року — 8 тис. дол., цього року — 12 тис. дол.

Я не можу за 12 тисяч зробити більше, ніж можна зробити за 510 тисяч.

По-друге, навіть те, що ми робимо, ми деколи робимо погано.

Це стосується конкретної ситуації на «Широкому Лані» — там проблеми не сталося б, якби керівництво Сухопутних військ і оперативного командування ухвалило правильне рішення.

Не можна планувати бойове злагодження бригади в період активного танення снігу!

Людей треба тренувати в різних умовах, але за умови, що ми б встигли побудувати містечко.

Інша відповідальність — персональна: командира бригади, заступника, кожного солдата.

Сподіваюся, до кінця року на «Широкому Лані» здамо бригадний комплект: 12 сучасних казарм, їдальню на 5 тис. людей, два центри відпочинку для офіцерів і солдатів, кінотеатри і магазини.

Буде все, щоб люди змогли відпочити. При необхідності — і пива попити, щоб не бігали по селах і не шукали горілку...

Оксана ТОРОП, В'ячеслав ШРАМОВИЧ,
BBC News Україна
(друкується зі скороченнями)

ВІЙСЬКОВИЙ КОМІТЕТ АЛЬЯНСУ В УКРАЇНІ:

ПРО ЩО ВЕЛИ МОВУ І ДО ЧОГО НАМ ГОТУВАТИСЯ В СТОСУНКАХ ІЗ НАТО

Голова Військового комітету НАТО генерал Петр Павел та начальник Генерального штабу — Головнокомандувач ЗС України генерал армії України Віктор Муженко

Навряд чи представники армійського генералітету країн Варшавського договору, які 1985 року зібралися на нараду в клубі центрального військового містечка Яворівського полігона ПрикВО, могли уявити, що через 33 роки в цьому ж приміщенні найвищі офіцери НАТО озвучуватимуть історичні рішення, спрямовані на підтримку незалежної України

Річ у тім, що минулого тижня на Львівщині в Міжнародному центрі миротворчості та безпеки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (МЦМБ) відбулося виїзне засідання Військового комітету НАТО на рівні військових представників у форматі з Україною. Начальник Генерального штабу — Головнокомандувач ЗС України генерал армії України Віктор Муженко й голова Військового комітету НАТО генерал Петр Павел мали нагоду зустрітися та обговорити багато питань віч-на-віч.

Тим, хто не в курсі, що собою являє Військовий комітет НАТО, слід дещо пояснити. NATO Military Committee — основний орган військової консультативно-дорадчої допомоги для цивільних керівних органів НАТО — Північноатлантичної ради та Групи ядерного планування. Північноатлантична рада, перш ніж ухвалити рішення про участь НАТО в будь-яких воєнних діях, проводить консультації з Військовим комітетом. Через це ВК вважають найважливішою сполучною ланкою між процесом ухвалення політичних рішень керівництвом Альянсу та військовою структурою блоку, яка їх реалізує. Військовий комітет відіграє ключову роль у розробці військової політики й доктрини НАТО в рамках дискусій у Північноатлантичній раді, Групі ядерного планування та інших керівних органах. Військовий комітет також бере участь у розробці військової стратегії й стратегічних концепцій Альянсу. Словом, це той самий think tank (мозговий центр), без конкретних пропозицій і планування якого не зрушать з місця справжні танки, літаки, військові кораблі та особовий склад військових сил НАТО.

Навіть попри те, що всі обговорення й зустрічі проходили за зачиненими дверима, а підсумок дводенної роботи було озвучено загальними дипломатичними фразами під час короткого брифінгу для журналістів, інформації щодо подальшої долі стосунків НАТО та України для оптимістичних прогнозів достатньо.

Про те, що Україна не залишиться сам на сам з агресором, який напирає зі сходу, сказали обидва військові високопосадовці.

— Ми не намагаємося залякати Росію, лише хочемо втримати її від майбутньої можливої агресії. Але важливим елементом стримування Росії від агресії є добре підготована, вишколена, ефективна українська армія, а також міцна співпраця й відносини між НАТО та ЗСУ, — наголосив голова Військового комітету НАТО генерал Петр Павел.

Генерал армії України Віктор Муженко розповів, кому слід приготуватись до інтенсифікації модернізаційних зусиль. Очевидно, що найбільший поштовх дістануть, зокрема, Сили спеціальних операцій ЗС України. Віктор Муженко підкреслив, що закордонні партнери дістали вичерпну картину планів розбудови цього виду військ та розуміння проблем, які існують у цьому напрямку.

За його словами, керівництво Міноборони й Генерального штабу прагматично оцінює дійсність і не знімає з порядку денного питання про можливість ескалації воєнного конфлікту в Україні. Зокрема й повномасштабної воєнної агресії з боку РФ, оскільки в реальному часі є загострення ситуації на Донбасі та постійна гра м’язами Росії в Сирії. Відповідно військове керівництво країни відпрацьовує такі варіанти заздалегідь. І у форматі спілкування з партнерами з НАТО українське командування домовляється про пожвавлення співпраці. Зокрема на тактичному рівні, у плані підготовки українських підрозділів, професійної підготовки за стандартами НАТО персоналу для штабів, у реформуванні системи стратегічного управління тощо. Також для України важлива допомога у створенні матеріальної бази. Ідеться й про впровадження провідних автоматизованих систем управління військами. Крім того, начальник Генерального штабу — Головнокомандувач ЗС України генерал армії України Віктор Муженко наголосив, що питання створення професійного сержантського корпусу не відкладено, а буде реалізовуватися вже найближчим часом.

— Ми обговорили, як підвищити рівень навчання сержантів. Ідеться не про окремі курсові програми, які вже існують. У третьому кварталі поточного року розпочнемо проект із вирішення цього питання в академічному форматі, — повідомив Віктор Муженко.

Коли йдеться про амбітні реформи, постає питання: звідки фінансування проектів? За словами генерала Петра Павела, НАТО має відповідь і на це питання. Комплексний пакет західної допомоги Україні — це 10 трастових фондів, які надають фінансову підтримку на шляху реформування й реалізації заходів для ефективної співпраці між НАТО та Україною. Кошти Альянсу використовуватимуть для створення нового сержантського корпусу в Україні, логістики, забезпечення комунікації тощо.

До слова, незважаючи на щільний графік роботи, генерал Петр Павел оглянув інфраструктуру МЦМБ. Із 2015 року на цій тренувальній базі пройшли вишкіл за стандартами Альянсу й під керівництвом натовських інструкторів три батальйони Нацгвардії й 10 батальйонів ЗСУ. Нині тренуються бійці вже 11-го за рахунком армійського батальйону.

— Ті 200 заходів, які ми реалізували минулого року, — це приклад дієвої підтримки НАТО. 2018-го їх уже буде близько трьох сотень, — розповів генерал Петр Павел. — Сьогодні інструктори й радники Альянсу посякдень працюють в Україні з українськими військовими. Україна не є членом НАТО, тому Альянс не може військовими засобами втручатись у ситуацію на Донбасі. Але якщо подивитись на дипломатичний, політичний, військовий рівень, то можна пересвідчитися, що ми робимо все можливе, аби стримати агресію Росії.

Не оминули й гострих кутів військової та міжнародної дипломатії. Зокрема йшлося про спроби офіційного Будапешта блокувати ефективний розвиток і виконання тих процесів, які було наперед заплановано між Україною та НАТО. З Угорщини лунають заяви про те, що ця країна як повноцінний член Альянсу ветуватиме участь представників України в саміті НАТО, що відбудеться влітку 2018 року в Брюсселі. На сьогодні актуальним залишається й питання, як країни-союзниці, які намагаються наблизити Україну до Північноатлантичного альянсу, збираються діяти в умовах блокування цього зближення.

Генерал Петр Павел нагадав, що в НАТО діє принцип ухвалення рішень на основі консенсусу. Тобто ухвалення рішення в обхід одного чи більше союзників Північноатлантичного альянсу неможливе апріорі.

— НАТО також має неабияку репутацію досягнення консенсусу в складних умовах, — особливо підкреслив Петр Павел. — Ми працюємо з Угорщиною для вирішення питання щодо України, і я впевнений, рішення буде знайдено. Але, головним чином ми підтримуватимемо те рішення, яке випрацюють спільно Україна та Угорщина.

Голова Військового комітету НАТО генерал Петр Павел:

«Важливим елементом стримування Росії від агресії є добре підготована, вишколена, ефективна українська армія, а також міцна співпраця й відносини між НАТО та ЗСУ»

Це означає, що «вікно можливостей» для нашої країни щодо потенційного приєднання до Альянсу залишається відчиненим та що зацікавлення західних партнерів тримати його таким для України є високим. Очевидно, що країни старої Європи вбачають перспективність від потенційно сильного союзника на східних кордонах, яким є Україна. І це добре видно з коментарів голови Військового комітету НАТО.

— Регулювання конфлікту на Сході України й одночасно здійснення широкомасштабної, глибокої реформи ЗСУ — це надзвичайно складне завдання. Ураховуючи це, ми вважаємо, що той прогрес, якого досягла українська армія, є дійсно визначним. Це не означає, що немає проблемних питань, але ми їх вивчаємо й працюємо над їхнім розв’язанням, і Збройні Сили України мають міцну основу, щоб урегулювати ці питання до 2020 року, — зауважив Петр Павел. — Те, що засідання Військового комітету НАТО відбулося на навчальній військовій базі в Україні, — це сильний сигнал нашої солідарності і для аудиторії в Україні, і за кордоном.

Як «вишенька на тортик» можна зазначити, що члени Військового комітету НАТО ухвалили рішення зібратися в Україні повторно вже наступного, 2019 року. Формат цієї зустрічі ще невідомий. Утім, як зазначив один з учасників прес-конференції, «відчувається, що в бік України повіяв вітер доленосних змін». І виїзне засідання членів натовського think tank — іще одне підтвердження того!

Володимир СКОРОСТЕЦЬКИЙ

РОСІЙСЬКИЙ ШЛЯХ ДЕРЖАВНОГО САМОГУБСТВА

СХОЖЕ, ЩО РОСІЯ ВИРІШИЛА КОМПЕНСУВАТИ ПЕРЕВАГУ США У ПРОТИРАКЕТНІЙ ОБОРОНІ НАДЗВИЧАЙНО ВИТРАТНОЮ ГОНКОЮ ОЗБРОЄНЬ В ОДНОСТОРОННЬОМУ ПОРЯДКУ

Створюючи ракети, здатні майже зі стовідсотковою ймовірністю пробити не тільки наявну протиракетну оборону США, але й будь-яку розроблену американцями ПРО у найближчий перспективі, Кремль дедалі більше заганяє себе у патове становище. Дивлячись на це, у Пентагоні тільки знизують плечима, адже чудово розуміють, що потужності російського ВПК обмежені доволі скромним військовим бюджетом. При цьому фахівці переконані: якщо Росія прагне збанкрутувати, вона досягне свого. І в цей процес навіть не варто втручатися.

Річ у тім, як пояснюють експерти American Thinker, що ядерні ракети, котрі є на озброєнні Росії, можуть подолати будь-яку ПРО США. Не всі, звичайно, але навіть ті, що на це здатні, зітруть Америку з поверхні планети. І навпаки: американські ракети можуть подолати російську протиракетну оборону і вчинити теж саме. Це називається паритетом, який також відомий як «взаємне гарантоване знищення». Таке небезпечне протистояння наштовхує на старе військове прислів'я: в суперечці між бронею і боєприпасами завжди перемагають останні. Але в ядерній війні, як добре всім відомо, переможців не буде.

«Самознищення Росії у вигляді односторонньої гонки озброєнь відбувається на очах усього світу. Росія своїх намірів ніколи не приховувала, і на Заході це давно зрозуміли. Та й західні політики результатів свого аналізу не приховують. Самодержця Путіна більше не запрошують на важливі міжнародні форуми, і ніхто з глав провідних держав не їде до нього з візитом. Чому так? Під його керівництвом країна стала ізгоєм, а все російське перетворилося на політично токсичне», — зазначають американські фахівці.

Їхні колеги з The New York Times при цьому зауважують, що погіршення ситуації на міжнародній арені свідчить: західні країни дедалі більше усвідомлюють, що Росію, яка стає чимдалі агресивнішою, слід сприймати не просто як дратливий чинник, а як справжню загрозу. Це підштовхує їх до створення єдиного фронту в протидії періодичним злочинним діям Москви, таким, як дестабілізація обстановки в сусідніх країнах, вбивство її критиків за кордоном, втручання у вибори в інших країнах, толерантність до використання сирійським урядом хімічної зброї і підступи в кіберпросторі тощо.

На думку аналітиків, конфронтація швидше за все тільки посилиться, адже Володимир Путін і його найближчі радники переконані, що їхня політика цілком виправдана. Вони переконали значну частину еліти, а також більшість росіян у тому, що країна процвітає, не ослаблюючи себе, а відроджуючи свою міць на світовій арені.

Погіршення ситуації на міжнародній арені свідчить: західні країни дедалі більше усвідомлюють, що Росію, яка стає чимдалі агресивнішою, слід сприймати не просто як дражливий чинник, а як справжню загрозу

Російський учений Владислав Іноземцев, який нині працює в Інституті перспективних досліджень Польської академії наук у Варшаві, зазначає, що сьогодні населення Росії узагальнено можна поділити на три групи.

Перша — оточення Путіна і основна частина населення, які впевнені, що Росія все робить правильно. Друга — міська еліта, в якій більшість представників бізнес-спільноти, котра вважає, що вона зайшла занадто далеко і повинна знайти спосіб відновити відносини із Заходом. Третя група з тривогою стежить за зростанням консолідації Заходу, тоді як наближені до Путіна і більшість «вважають, що зовсім скоро західна єдність зникне».

При цьому західні фахівці зауважують, що Кремль не прагне знищення США. Адже російська еліта саме на Заході зберігає свої мільярди. Мета полягає в дестабілізації та послабленні головного нафтогазового суперника Росії.

Проте Росія, звичайно ж, заявляє про свою невинність на всіх фронтах, звинувачуючи Захід у «запущеній» русофобії, давній хворобі, що «пробуджується після зимової сплячки» щоразу, коли Росія починає «вставати з колін».

Зокрема нещодавно міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров заявив у телеінтерв'ю каналу BBC, що Росія «втрачає залишки довіри» до країн Заходу і що відносини Росії і Заходу зараз гірші, ніж були за часів холодної війни, а одержимість русофобією виглядає як «геноцид через санкції».

Але експерти переконані, що, на погляд західних країн, усьому є межа, і вони діють дедалі більш злагоджено, намагаючись донести цю думку до Кремля. Економічні санкції, запроваджені після анексії Криму 2014 року, символізуючи початок погіршення відносин, й досі залишаються в силі, попри неодноразові прогнози Кремля, що дехто з країн — членів ЄС у підсумку накладе на них вето.

Водночас Сполучені Штати вже кілька років поспіль стають світовим лідером з виробництва природного газу (Росія посідає друге місце). А півроку тому Америка досягла рівня видобутку в десять мільйонів барелів нафти за день, що ставить її на друге місце після Росії з її 12 мільйонами барелів.

При цьому американські аналітики переконані, що коли так буде і далі, США років за десять перевершать за обсягами російський видобуток нафти. А якщо Трамп прискорить темпи, що, судячи з усього він й робить, це станеться за три роки, не більше, якраз на момент його переобрання.

В експертних колах переконані, що на сьогодні США вважає Росію не політичним противником, а нафтогазовим конкурентом, що визначив власний метод самознищення. Навіть якщо так, кому потрібна допомога ворогів, коли чиниш самоліквідацію?

І дійсно. Агресія щодо Грузії і України, відключення Європи від поставок природного газу в холодну пору року, збиття малазійського «Боїнга», бомбардування мирного населення в Сирії… Такими діями Росія зажила собі репутацію небезпечної і непередбачуваної країни. Звучить ірраціонально, але Росія систематично працює над самознищенням на всіх фронтах: міжнародному, економічному і військовому.

Разом з тим вона намагається апелювати до здорового глузду світової спільноти і використовувати міжнародні судові процедури. Але ситуація, в яку вона себе загнала, має політичний характер, а не правовий. Тому риторичні запитання, що звучать із Кремля, на кшталт «Де докази?» позбавлені сенсу. Адже міжнародна політика — це не суд присяжних або військовий трибунал, і це потрібно добре розуміти. Тож експерти переконані, що протягом наступних кількох років поведінка Росії буде розглядатися Заходом як забаганка засудженого, який йде на шибеницю, посмакувавши передбаченою законом останньою вечерею.

Підготував Вадим КОВАЛЬОВ

ЕКСПЕРТНА ДУМКА

Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень «Борисфен Інтел»:

«По-перше, США підтвердили свою роль як провідного центру сили у світі, спроможного відстоювати власні інтереси без огляду на інші країни, в т. ч. Росію, що підтримує режим Б. Асада та Китаю. Щодо Росії, то вона продемонструвала повну неспроможність претендувати на роль «великої світової держави», здатної визначати і реально відстоювати «червоні лінії», які не можуть порушуватися її геополітичними конкурентами.

По-друге, режим В. Путіна привселюдно продемонстрував відсутність політичної волі та відповідних ресурсів для реального військового протистояння із США та їхніми союзниками по НАТО навіть на мінімальному рівні. По суті, нині Росія здатна лише вести так звані «гібридні» війни проти своїх противників, ретельно приховуючи свою участь задля уникнення відповідальності за такі дії. При цьому на фоні демонстрації військової сили вона наважується реально її застосовувати лише проти відверто слабких супротивників та у критичних для них ситуаціях (зокрема як це було зроблено щодо Грузії в серпні 2008 року та України в лютому 2014 року).

По-третє, агресивна та великодержавна риторика Москви є лише елементом її інформаційної кампанії з маскування своєї неспроможності до реального протистояння із Заходом з позиції сили, а також неефективності своєї зовнішньої політики. При цьому дії Кремля в інформаційній сфері все більше стають негативними за характером та в деяких випадках навіть нагадують відвертий фарс. Прикладом може бути реакція російських політиків та ЗМІ на ракетний удар США і їхніх союзників по Сирії, що став прямим викликом Москві та демонстрацією відкритого нехтування її інтересами на міжнародній арені. Так, головним змістом такої реакції стали традиційні звинувачення Вашингтона у «порушенні міжнародного права», чергові погрози «вжити адекватних заходів у відповідь», твердження про «провал» американської військової акції внаслідок «знищення системою ППО Сирії більшості випущених ракет» тощо.

По-четверте, все, на що спромоглася російська сторона в Сирії, — це лише надати притулок довкола своїх баз урядовим силам країни, однак вона жодним чином не втрутилася в ситуацію. Своєю чергою це повністю дискредитує й ініціативи Кремля щодо створення спільного оборонного простору в рамках Організації договору про колективну безпеку (ОДКБ — воєнно-політична міжнародна організація, до якої входять Росія, Вірменія, Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан. — Ред.)

АВІАТРАНСПОРТАБЕЛЬНІСТЬ — ОДНА З ГОЛОВНИХ ВИМОГ ДО АРТИЛЕРІЇ США

ЗМІНИ В ТАКТИЦІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛЬОВОЇ АРТИЛЕРІЇ, ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ АВТОНОМНОСТІ, МОБІЛЬНОСТІ ТА ЖИВУЧОСТІ ВИМАГАЮТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЯК У КОНСТРУКЦІЇ ГАРМАТ, ТАК І В МЕТОДАХ ЇХНЬОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПОВО НОВИХ РІШЕНЬ

Перекидання гаубиці M777 за допомогою гелікоптера

Артилерія від самого її винайдення відігравала значну роль у бойових діях. А в сучасних війнах та конфліктах її роль зросла ще більше. Проте сьогодення вимагає від артилерії таких важливих речей як збільшення точності, потужності вогню, скорострільності та маневреності. Тож збройні сили всіх розвинених країн намагаються йти в ногу з часом, розробляючи нові або модернізуючи наявні артсистеми. І як на мене, тут вартий уваги досвід розвитку польової артилерії Сполучених Штатів Америки

На початку 60-х років минулого століття у США була розроблена нова 105-мм гаубиця, яка отримала індекс M102. Примітно, що її могли транспортувати літаками, на зовнішній підвісці вертольотів та десантувати з літака парашутним способом.

Бойові дії у В'єтнамі в умовах джунглів, які на той час вела армія США, дуже відрізнялися від класичних. Одним із найскладніших завдань, виконуваних у ході бою, була безпосередньо вогнева підтримка підрозділів на полі бою. Це було обумовлено складністю визначення точних координат цілей противника та переміщення артилерії в межах ефективної дальності стрільби. У ході війни у В'єтнамі американцями були практично відпрацьовані та рекомендовані для застосування військами різні види маневру, кожному з яких були надані свої найменування:«оточення», «кільце», «молот та ковадло», «подвійний стрибок», «кігті» тощо. Відповідно і бойове застосування артилерії для вогневої підтримки військ мало певні особливості.

По-перше, її використовували децентралізовано: артилерійські підрозділи придавалися піхотним, які діяли на ізольованих напрямках. По-друге, досить часто застосовувався такий маневр артилерією, коли підрозділи побатарейно перекидували вертольотами в тил противника, звідки вони відкривали вогонь по районах його зосередження. По-третє, вогневі позиції артилерії розташовували головним чином на узвишшях, де забезпечувався круговий обстріл. По мірі просування піхоти артилерію переміщали вертольотами на нові вогневі позиції, з яких вона продовжувала виконувати завдання.

Розроблені американськими конструкторами гаубиці — більшою мірою M102 та меншою 155-мм M114A1 — за своїми вогневими та маневровими можливостями сприяли появі вищезгаданих тактичних прийомів. Після цього практично всі артсистеми, що розробляли у США в подальшому, повинні були відповідати таким вимогам, як авіатранспортабельність, можливість автономності в бойових діях, висока вогнева потужність.

Подальший розвиток артилерійських систем армій країн НАТО розпочався у 70-х роках XX ст. після підписання ними 1968 року угоди про єдину балістику. Головна мета цієї стандартизації — забезпечення взаємозаміни боєприпасів при стрільбі з гармат даного калібру та можливість використання єдиних таблиць стрільби.

Тож 1978 року на озброєння СВ та Корпусу морської піхоти США була прийнята нова 155-мм гаубиця M198. Її особливістю стало те, що при переведенні в похідне положення її ствол повертається на 180 градусів та укладається на зведені станини. Завдяки цьому можливе транспортування гаубиці літаком або транспортно-десантним вертольотом CH47C «Чінук».

Саме M198 разом із самохідною гаубицею M109A6 «Паладін» становили основу артилерії в бойових діях, які вели США та сили коаліції в районі Перської затоки. Як позитивний приклад застосування артилерії іноземні фахівці відзначають дії 1-ї експедиційної дивізії морської піхоти (едмп) США, яка брала участь у визволенні Кувейту в січні-лютому 1991 р.

Після прибуття в серпні 1990 р. у Саудівську Аравію і до початку бойових дій командування дивізії вивчало досвід ірано-іракської війни і особливо тактику дій артилерії, яка являла найбільшу небезпеку (за даними розвідки, на ділянці фронту 1-ї едмп було виявлено зосередження більше 1200 гармат та мінометів ЗС Іраку та підготовку противником кількох «вогневих мішків»). Літаки 1-го авіакрила авіації МП не мали достатнього запасу авіаційних боєприпасів для ураження всього угруповання артилерії противника протягом першої (повітряної) фази операції. Тому було прийнято рішення про проведення до початку наступу наземних сил систематичних повітряно-артилерійських нальотів на позиції іракських військ. Починаючи з 19 січня 1991 р. артилерійські підрозділи 1-ї едмп у нічний час висувалися під прикриттям механізованих підрозділів до кордону з Кувейтом для завдання ударів по позиціях польової артилерії Іраку. Одночасно підрозділи РЕБ проводили електронне пригнічення іракських наземних радіолокаційних станцій розвідки.

Після кожного артилерійського вогневого нальоту підрозділи, що брали в ньому участь, відходили в глиб території Саудівської Аравії, а роботу авіаційних засобів РЕБ на короткий час призупиняли. Це дозволяло іракській стороні виявляти тимчасові вогневі позиції американської артилерії та завдавати по них удари у відповідь (фактично по залишених позиціях). З їхнім початком здійснювалося наведення ударних літаків США, що перебували в повітрі, на іракські артилерійські батареї, що вели вогонь.

Водночас зарубіжні оглядачі зазначають, що навіть ефективні рішення, реалізовані під час застосування польової артилерії, не повною мірою задовольняють відповідність тактико-технічних характеристик артилерійського озброєння вимогам сучасного високоманевреного бою. Такі зміни в тактиці застосування польової артилерії, як збільшення кількості вогневих засобів, що виділяються для загальної підтримки, розосередження бойових порядків артилерійських підрозділів та підвищення їхньої тактичної автономності, мобільності та живучості, мають передбачати як у конструкції гармат, так і в методах їхнього застосування принципово нові рішення.

З метою реалізації цих вимог керівництво МО США разом із командуванням Корпусу морської піхоти організувало конкурс на створення 155-мм гаубиці для заміни M198. Відповідно до тактико-технічних вимог, які були висунуті, нова гаубиця повинна мати дальність стрільби до 30 км для осколково-фугасних та до 40 км — для активно-реактивних снарядів, практичну швидкострільність 5–8 постр./хв, час переведення в бойове або похідне положення не більше 2–3 хв, можливість стрільби прямим наведенням, систему управління вогнем на базі ЕОМ, бути авіатранспортабельною, зокрема й на зовнішній підвісці вертольота.

Так на початку 2000-х років у ЗС США з'явилася гаубиця M777, яка поступово замінює M198. Нова система поєднала в собі найкращі характеристики англійської гармати UFH (найменша вага, найбільша зручність в експлуатації та статичність при стрільбі) та американської LW155 (кращі балістичні характеристики, система досилання снаряда, більша живучість ствола — до 4000 пострілів). Крім того, від американського варіанта були збережені елементи системи управління вогнем та додатково введений нічний приціл. Гаубицю можна транспортувати майже всіма десантними та транспортними вертольотами США, а транспортний літак С-130 «Геркулес» може перевозити дві такі гаубиці.

Американська гаубиця M777 найлегша у своєму класі — її вага всього 4,2 т. Для порівняння, радянська 2А65 «Мста-Б» важить 7 т. Це дозволяє транспортувати M777 майже всіма десантними та транспортними вертольотами США

Шляхом застосування алюмінієвих і титанових сплавів розробникам вдалося знизити вагу цієї артсистеми до 4,2 т, що зробило M777 найлегшою у своєму класі. Для порівняння, гаубиця 2А65 «Мста-Б» важить 7 т, а маса M198 становить 7,1 т. Максимальна дальність польоту стандартного снаряда M777 становить 24 км, а при використанні "розумних" боєприпасів M982 Excalibur — до 40 км. Проте, на думку американських військових, такої далекобійності недостатньо для ведення сучасного бою, тому Міноборони США замовило розробку вдосконаленої версії гармати з підвищеною дальністю ведення вогню.

Це, зокрема, гаубиця M777ER. Вона має на 2 метри більший ствол і автоматичний механізм перезаряджання. Подовжений ствол дозволяє гарматі вражати цілі базовим боєприпасом на кілька кілометрів далі, ніж M777. При цьому Міноборони США замовило розробку спеціальних «розумних» боєприпасів, за допомогою яких дальність ураження цілей має зрости до 70 км.

Залежно від рівня підготовки артилерійського розрахунку скорострільність гаубиці M777 становить 2–5 пострілів за хвилину. Що ж стосується M777ER, то новий механізм перезаряджання дозволить їй випускати снаряд кожні п'ять секунд. Ємність автоматичного магазина — шість снарядів.

Роман ВУС

ВИНИЩУВАЧІ П’ЯТОГО ПОКОЛІННЯ

Першим літаком 5-го покоління, прийнятим на озброєння (2005 р.), став американський F-22 Raptor. Із 2015 року до складу повітряних сил різних країн почав надходити ще один літак виробництва США — F-35 Lightning II в різних модифікаціях. Загалом над створенням власних літаків п’ятого покоління ведеться робота ледь не в усіх провідних авіаційних державах світу. Варто відзначити кілька крилатих машин. Це, зокрема, російські Су-57 (Т-50 або ПАК ФА) та МіГ 1.44, китайські J-20 та J-31 і японський Mitsubishi ATD-X. Крім того, розробкою аналогічних за класом концептів займаються ще кілька країн: спільно Південна Корея та Індонезія (перспективний винищувач має назву KF-X), Туреччина (TF-X), Іран (Qaher F-313) та Індія (FGFA та AMCA, щоправда, останній проект призупинено 2014 року)

Роботи над цими перспективними літаками у світі розпочато ще наприкінці минулого століття. За задумом розробників, новим літакам належало мати значно вищий бойовий потенціал, ніж був у попередників. Але головною відмінністю мали стати принципово інші, ніж у старших крилатих побратимів, характеристики.

Тож які відмінні параметри літаків, що дають підстави віднести їх до 5-го покоління? Таких чимало:

· мінімальна помітність літака в радіолокаційному та інфрачервоному діапазонах у поєднанні з пасивними методами отримання інформації бортовими датчиками, а також на режими підвищеної прихованості.

· багатофункціональність (висока бойова ефективність при ураженні повітряних, наземних і надводних цілей);

· надманевреність та політ на надзвукових швидкостях без використання форсажу;

· наявність кругової інформаційної системи;

· здатність здійснювати всеракурсний обстріл цілей у ближньому повітряному бою, а також вести багатоканальну ракетну стрільбу при веденні бою на великих відстанях;

· автоматизація управління бортовими інформаційними системами і системами перешкод;

· підвищена бойова автономність шляхом встановлення в кабіні одномісного літака індикатора тактичної обстановки з можливістю мікшування інформації, а також використання систем телекодового обміну інформацією із зовнішніми джерелами;

· аеродинаміка та бортові системи мають забезпечувати можливість зміни кутової орієнтації і траєкторії руху літака без яких-небудь відчутних запізнень;

· літак має витримувати значні похибки в пілотуванні в широкому діапазоні умов польоту;

· автоматизована система управління на рівні виконання тактичних завдань з експертним режимом «на допомогу льотчику».

F-22 Raptor («Хижак») США

ТТХ	F-22 Raptor (США)	F-35 Lightning II (США)	Су-57 (РФ)	МіГ 1.44 (РФ)	J-20 Chengdu (КНР)	J-31 Shenyang (КНР)	ATD-X Shinshin (Японія)
Екіпаж, осіб	1	1	1	1	1	1	1
Площа крила, кв.м	78	42,7	82	*Немає даних*	73	42,7	*Немає даних*
Макс. швидкість, км/год	2410	1930	2600	3210	2100	2205	2475
Макс. дальність польоту, км	2960	2200	5500	4000	5500	5000	3200
Макс. злітна маса, кг	38000	29100	37000	23500	36300	27200	21385
Бойова стеля, км	20	19,2	19,2	20	20	16	20
Ефективна площа розсіювання, кв.м	0,00018	0,00143	0,3-0,4	0,3	0,05	0,01	0,002
Основне озброєння	20-мм гармата M61A2 Vulcan	25-мм гармата GU-22/A Equalizer	30-мм гармата 9А1-4071К	*Немає даних*	*Немає даних*	*Немає даних*	*Немає даних*
Бойове навантаження, т	До 10,3	Понад 9,1	1,31-10	*Немає даних*	До 8.0	До 8.0	*Немає даних*
Загалом вироблено, одиниць	195, зокрема 187 серійних	280 *(станом на липень 2016 р.)*	10 прототипів і 3 для випробувань	1 прототип *(проект закритий)*	8 прототипів і 20 передсерійних	1 прототип	1 прототип

MITSUBISHI X-2 SHINSHIN («РОЗУМ І ТІЛО»), ЯПОНІЯ

У Країні вранішнього сонця роботи над створенням власного винищувача 5-го покоління розпочато 2004 року. Літак розроблено фахівцями Технічного проектно-конструкторського інституту (TRDI) Міністерства оборони Японії, а контракт на його виготовлення надано компанії Mitsubishi Heavy Industries. У свій перший політ прототип винищувача X-2 піднявся в небо 22 квітня 2016 року з аеродрому Нагоя.

Загалом Shinshin буде використовуватися як демонстратор і дослідний прототип, щоб визначити життєздатність японських передових технологій для винищувачів п’ятого покоління. Більшість систем новітнього японського літака перебувають на стадії розробки чи глибоко засекречені урядом. Але відомо, що найбільш інноваційною частиною X-2 буде система самовідновлення Self-Repairing Flight Control Capability. За задумом розробників, вона дозволить виявляти й ідентифікувати будь-які несправності чи пошкодження та адаптувати систему управління, аби зберегти максимально можливий контроль над літальним апаратом.

Су-57 РФ

Су-57 належить до винищувачів важкого класу і призначений для заміни літаків Су-27.

Перспективний російський винищувач 5-го покоління від ДКБ ім. П.О. Сухого (заводський індекс Т-50) свій перший політ здійснив 29 січня 2010 року. Серійне виробництво літака розпочнеться орієнтовно у 2018–2019 роках. З 2023 року на літак планується встановити новий двигун.

Озброєння Су-57 може розміщуватись як на внутрішніх, так і на зовнішніх підвісках. На нього встановлено нову РЛС з активною фазованою антенною решіткою із великою дальністю виявлення цілей. Літак обладнаний навігаційною системою GPS/ГЛОНАСС навігації, а також системами РЕР, РЕБ, пригнічення ІЧ ГСН і дистанційних підривників ракет ворога.

Вартість програми розробки — $2,8 млрд.

F-22 RAPTOR («ХИЖАК») США

Цей літак компанії Lockheed Martin став першим винищувачем 5-го покоління, прийнятим на озброєння.

Реалізація програми зі створення F-22 припала на початок 80-х років минулого століття. Перший політ на винищувачі було здійснено 7 вересня 1997 року, а через вісім років (2005 р.) літак надійшов на озброєння.

Raptor виготовлений за технологією «стелс». Він озброєний 20-мм гарматою M61A2 Vulcan із боєкомплектом 480 снарядів. Максимальне корисне навантаження — до 10,3 тонни. Залежно від завдань літак може бути оснащений різноманітними ракетами і бомбами нового покоління із системою інерціально-супутникового наведення.

F-22 є найдорожчим літаком-винищувачем за всю історію: за даними Головного контрольного управління США, на кінець 2010 року повна ціна одного літака F-22 (з урахуванням вартості програми розробки) сягнула 411 700 000 доларів.

F-35 LIGHTNING II («БЛИСКАВКА») США

Ще один представник літаків 5-го покоління — легкий американський винищувач-бомбардувальник F-35 Lightning II, розроблений американською фірмою Lockheed Martin Aeronautics Company. Виготовляється у трьох варіантах — F-35A — звичайний, F-35B — з укороченим зльотом і вертикальною посадкою та F-35C — палубний (короткий зліт за допомогою катапульти та посадка з використанням аерофінішера).

Цей літак виявився найменшим з усіх наявних у своєму класі, його довжина лише 15,5 метра, висота — 5,8 метра, а розмах крил — 10 метрів.

Для F-35 спеціально розроблений дисплейний шолом, який дозволяє пілоту «бачити крізь кабіну».

На відміну від F-22, F-35 призначений не тільки для США. Винищувачі постачаються для повітряних сил Великої Британії, Австралії, Туреччини, Італії, Канади, Норвегії, Ізраїлю, Японії, Південної Кореї, Нідерландів і Данії.

J-31 SHENYANG («КРЕЧЕТ»), КНР

Про цей перспективний літак із Піднебесної так само мало інформації, як і про його старшого «брата» J-20. Загалом корпорація-розробник Shenyang Aircraft Corporation позиціонувала своє дітище як винищувач для експорту.

На думку західних експертів, судячи з посиленої передньої стійки шасі з подвійним колесом і двома великими площинами хвостового оперення, яке допомагає збільшити вертикальну стійкість, «Кречет» буде адаптований до експлуатації з авіаносців. Це дозволяє припустити, що J-31 був задуманий свого часу для оснащення перспективного авіаційного крила, яке базуватиметься на одному з китайських авіаносців.

МіГ 1.44 РФ

МіГ 1.44 — дослідно-експериментальний прототип винищувача 5-го покоління, обладнаного двигунами з керованим вектором тяги АЛ-41Ф. Розробку літака розпочато ще у 1980-х роках, у ньому передбачалося широке застосування технологій «стелс».

Розпад СРСР, а також низка фінансових скандалів у МАВО-МіГ поставили хрест на МіГ 1.44. Деяких експерти вважають, що певні технології та загальні види літака були передані Китаю. У червні 2015 року АТ РСК «МіГ» оголосило про відновлення робіт за проектом легкого перспективного винищувача, в основу яких покладено напрацювання за проектом 1.44.

J-20 CHENGDU («ЧОРНИЙ ОРЕЛ») КНР

J-20 Chengdu — перший китайський винищувач важкого класу, розроблений компанією Chengdu Aerospace Corporation. «Чорний орел» виготовлений за схемою «качка» і містить значну кількість елементів, схожих на такі ж, як у російського літака МіГ 1.44, так й американських винищувачів 5-го покоління F-22 та F-35. 9 березня 2017 року китайські офіційні особи підтвердили, що J-20 надійшов на озброєння Повітряних сил Народно-визвольної армії, але й до сьогодні його тактико-технічні характеристики, а також перспективне озброєння тримають у таємниці.

Андрій ЯЦИК

100 РОКІВ ТОМУ БУЛО ПРОГОЛОШЕНО УКРАЇНСЬКУ ГЕТЬМАНСЬКУ ДЕРЖАВУ

ОЧОЛИВ ЇЇ 29 КВІТНЯ 1918 РОКУ КОЛИШНІЙ ГЕНЕРАЛ РОСІЙСЬКОЇ ЦАРСЬКОЇ АРМІЇ, НАЩАДОК КОЗАЦЬКО-ШЛЯХЕТСЬКОГО РОДУ ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ

«Протекторат кайзерівської Німеччини», «тиран, що прийшов до влади завдяки вчиненому заколоту», «зрадник українського народу» — це далеко не повний перелік ярликів, які було наклеєно за радянських часів як на Українську Гетьманську Державу (УГД), так і на її очільника. Утім і сьогодні, коли історики дістали доступ до архівів, які проливають світло на тодішні події, їхні оцінки досі різняться. І все-таки…

Спробуймо зрозуміти, що сталося 100 років тому. Для цього насамперед звернемося до неспростовних історичних фактів. Нагадаємо, що на Хліборобському конгресі, який і проголосив Скоропадського гетьманом України, були присутніми 6432 делегати, які представляли всі регіони України. А загалом учасниками цього зібрання стали майже 8 тис. осіб, які проголосили створення УГД. Для порівняння: у квітні 1917-го Національний конгрес наділив Центральну Раду всією повнотою влади лише тисячею голосів. Чого ж зібрався з'їзд хліборобів-землевласників? Одним із досить переконливих аргументів може бути твердження доктора історичних наук Юрія Терещенка: «Проголошення Гетьманату було цілком закономірною реакцією українського суспільства на політику розпалювання класової ворожнечі й протиборства, яку провадили соціалістичні лідери Центральної Ради. Відновлення Гетьманства в цій ситуації означало врятування української державності, рішуче й безповоротне відокремлення від Росії».

Очоливши Українську державу, Павло Петрович став відновлювати в Україні порядок, зміцнювати її міжнародні позиції, робити інші важливі кроки державотворення, адже повноважень у нього вистачало.

Попри всю складність ситуації, у якій перебувала Українська держава, одним із ключових питань для нього було створення боєздатного війська. І, на відміну від своїх попередників-соціалістів, які вважали, що «Україні армія не потрібна», він надавав їй великої ваги з перших днів свого гетьманування. Наприклад, розпочав роботу зі створення восьми військових корпусів і п'яти кінних дивізій, а загальна кількість українського війська в мирний час, на думку генерала Скоропадського, мала становити 310 тис. вояків.

Було заплановано створити мережу військових шкіл, військову академію. 24 липня 1918 року вийшов закон про загальну військову повинність, який передбачав призов у військо вже у жовтні. У липні було сформовано Гвардійську дивізію чисельністю 5 тис.

Проте було б великою помилкою вважати Скоропадського таким собі солдафоном, який убачав порятунок Української держави тільки у війську: він приділяв багато уваги й іншим проблемним сферам. Наприклад, під його керівництвом було підготовано проект аграрної реформи, який передбачав, що держава викупить великі земельні володіння й розподілить їх поміж селянами по 25 десятин на двір. У країні тривала відбудова транспортних магістралей. Уже в середині літа 1918 року вдалося нормалізувати залізничний рух, було вжито заходів для зміцнення фінансової системи, налагодження грошового обігу. Не забував гетьман і про зовнішню політику: Україна встановила дипломатичні стосунки з 12 країнами світу, а консульські установи мала ще в 22 державах. Гетьманський уряд докладав великих зусиль до того, щоб до складу України було приєднано українські етнічні землі, які перебували під владою Росії, Польщі, Румунії. А з Кримом було підписано попередній договір, згідно з яким півострів на автономних засадах теж мав увійти до складу України.

П. Скоропадський серед українських військовиків

> *«Відновлення Гетьманства означало врятування української державності, рішуче й безповоротне відокремлення від Росії»*

Усе перелічене було, висловлюючись сучасною термінологією, активами Скоропадського. Але, крім досягнень, було багато прорахунків, які врешті-решт виявилися для нього фатальними. Наприклад, гетьман змушений був погоджувати свою політику з німцями, оскільки без їхньої підтримки він не отримав би влади. Ну а ті, почуваючись в Україні господарями, вивозили в Німеччину зерно, м'ясо, мед, що спричиняло невдоволення широких верств населення. Доклали до цього зусиль і колишні власники підприємств, поміщики, які намагалися за підтримки гетьманських властей повернути втрачене майно. Селяни, звісно, не хотіли його повертати і стали чинити спротив. Спочатку він мав ненасильницький характер: поля не обробляли, відмовлялися працювати. Але вже влітку в Київській і Чернігівській губерніях прокотилася хвиля селянських повстань, які очолювали ліві есери та більшовики. Іншим осередком селянського збройного опору стало село Гуляйполе на Катеринославщині, де повстанців очолив Нестор Махно. Проти Гетьманату виступили селянський і робітничий з'їзди, земський союз на чолі з Симоном Петлюрою, а Український національний союз, котрий очолював Володимир Винниченко, відкрито заявив про наміри усунути гетьмана від влади.

У Києві вже в середині травня утворився центр опозиційного руху — Український національно-державний союз. Протистояння загострилося, коли до керівництва УНДС прийшли українські соціал-демократи та есери під проводом Володимира Винниченка та Симона Петлюри. Вони ввійшли до складу УНДС і перейменували його на Український національний союз, проголосивши встановлення законної влади. Дійшло до того, що у вересні 1918-го Володимир Винниченко почав вести переговори з радянською стороною, пообіцявши більшовикам легалізувати діяльність більшовицької партії.

Зважаючи на вкрай несприятливі обставини, Скоропадський почав шукати контактів із державами Антанти — Англією та Францією. Але держави Антанти, зацікавлені в реставрації свого союзника — Росії, ставили перед Скоропадським вимогу негайного об'єднання з Росією. 14 листопада він видав грамоту, в якій ішлося про «відновлення великої Росії». Через багато років по тому, перебуваючи в еміграції, Скоропадський визнає помилковість цього рішення. А тоді, після цієї заяви, від нього відвернулося навіть найближче оточення, що зрештою й призвело до його відсторонення від влади. 14 грудня 1918 року гетьман зрікся влади: «Я, гетьман всієї України, на протязі семи з половиною місяців прикладав усіх своїх сил, щоб вивести край з того тяжкого становища, в якім він перебуває. Бог не дав мені сил справитись із цим завданням, і нині я, з огляду на умови, які тепер склались, керуючись виключно добром України, відмовляюся від влади». Того ж дня у Київ увійшли частини Директорії.

Сергій ЗЯТЬЄВ

ВІД РОСІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛА ДО УКРАЇНСЬКОГО ГЕТЬМАНА

Павло Скоропадський народився 1873 року в місті Вісбадені, Німеччина. Він походив зі старовинного козацько-шляхетського роду, в якому шанували українські звичаї й дотримувалися українських традицій.

Юнак закінчив Пажеський корпус у Санкт-Петербурзі — заклад, де навчались діти з вищих аристократичних кіл. 1895 року за сумлінну службу Павла Скоропадського відзначено першою нагородою — австрійським орденом Кавалерського хреста Франца-Йосифа III ступеня. За участь у російсько-японській війні він отримав звання полковника та флігель-ад'ютанта, а також золоту шаблю за хоробрість.

За участь у наступальній операції у Східній Пруссії під час Першої світової війни Скоропадського нагороджено Георгіївським хрестом IV ступеня.

Після Лютневої революції 1917 року Секретаріат військових справ Центральної Ради призначив Скоропадського командувачем усіх українських частин на Правобережжі.

29 квітня 1918 року його благословили на гетьманство, а на Софійському майдані було проведено молебень Під час його гетьманування було створено Українську академію наук,

засновано два державні українські університети — в Києві та Кам'янці-Подільському, 150 українських гімназій, Національний архів, Національну бібліотеку. Після захоплення Києва більшовиками Павло Скоропадський таємно виїхав до Німеччини. Протягом наступних двох років проживав у Швейцарії. Згодом переїхав у м. Ванзеє біля Берліна. Був співорганізатором багатьох філій гетьманських осередків у світі. За сприяння Скоропадського 1926 року було створено Український науковий інститут при Берлінському університеті.

Смерть Павла Скоропадського була випадковою: у квітні 1945-го, їдучи машиною, він потрапив під бомбардування авіацією союзників. Був поранений і за кілька днів помер.

інф. «НА»

ОСТАННІЙ МАНДРІВНИЙ КОБЗАР УКРАЇНИ

1 ТРАВНЯ МИНАЄ 120 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОБЗАРЯ ЄГОРА МОВЧАНА

1933 року всі відомі українські кобзарі одержали запрошення на з'їзд кобзарів у Харкові. Одержав його також Єгор Мовчан, але через хворобу поїхати не зміг. А згодом дізнався, що всіх його колег забрали просто зі з`їзду й розстріляли. Тому історики називають Єгора Мовчана останнім мандрівним кобзарем України

Єгор Мовчан народився 1 травня 1898 року в селі Великій Писарівці, нині Сумської області. Сім'я була дуже бідною, наймитували і батьки, і брат із сестрою. Ще в малому віці Єгор захворів на віспу й осліп. Хлопчика віддали в Харківську школу сліпих, де він провчився близько п'яти років.

Повернувшись додому, Єгор пішов у науку до місцевого кобзаря Степана Артемовича Пасюги. Кобза назавжди підкорила Єгора, тільки-но він почув спів кобзаря. То був невільничий плач, який узяв хлопця за душу. Він був від природи музично обдарованим. Як свідчать односельці, весь його рід умів музикувати (його представники грали на скрипці, гармонії, бубні тощо). Мати, незважаючи на нестатки та важку наймитську працю, любила та вміла співати й танцювати (вона померла, коли Єгорові було всього п'ять років). Мовчан багато перейняв у харківських кобзарів — Архипа Никоненка, Павла Гащенка, Петра Древченка. Часто ходив без поводиря. Він мав високочутливу душу, тонкий музичний слух, чудовий баритон.

1913 року Мовчан уперше самостійно помандрував у далекий світ. На той час у репертуарі молодого кобзаря були пісні «Пливе човен», «Я бачив, як вітер берізку зломив», «За Сибіром сонце сходить…». Співав він і пісні на слова Тараса Шевченка, деякі з віршів сам клав на музику.

Після жовтневого перевороту 1917 року Єгор Мовчан виступав у робітничих клубах, на базарах, у школах Богодухова, Змієва, Охтирки, Лебедина. Репертуар кобзаря був різноманітний: він співав багато українських народних дум, історичних, побутових, родинних сатиричних і жартівливих пісень. А його унікальна «Дума про голод» більше як півстоліття була під забороною.

Мовчан особливо вдячно згадував діда-столяра, який, виготовивши для нього бандуру, відмовився брати за неї плату. Лише сказав на прощання: «Хай тобі щастить із цією бандурою!» І Єгор Мовчан не раз повторював: «З тією бандурою мені справді почало щастить!» Із нею він дійшов аж до Харкова «і вибрав тут собі гарний куточок біля університету».

1939 року народного співця запросили в Інститут українського фольклору Академії наук УРСР. Там відбулось його знайомство з Максимом Рильським, який вивчав народну творчість, любив слухати народних кобзарів. Максим Тадейович навіть подарував йому коштовну кобзу з портретом Тараса Шевченка (нині цей інструмент зберігають у музеї Великого Кобзаря в Каневі).

Єгор Мовчан

Єгор Мовчан увійшов до складу Державного ансамблю кобзарів, з яким побував у різних містах України. Особливо був творчо активним кобзар під час Другої світової війни. Він склав низку гострих антифашистських пісень: «Насувалась грізна хмара», «Задумали вражі німці», «Чорний ворон із свастикою» тощо. І в холод, і в спеку від села до села мандрував сліпий кобзар, почуваючись воїном, який в одному строю з бійцями бореться з нацистськими окупантами. Після закінчення війни разом з іншими кобзарями виступав у багатьох містах і селах, оспівуючи звитягу воїнів-переможців.

Єгор Мовчан здобув славу й на Міжнародному конгресі вчених славістів, який відбувся в Москві 1958 року. Він виступив на засіданні, присвяченому співу та грі на кобзі, виконавши українську народну думу «Невольницький плач» і три українські пісні. Його виступ став справжнім тріумфом українського народного мистецтва. Стоячи, оплесками вшановували українця видатні вчені Польщі, Болгарії, Угорщини, Чехословаччини, Монголії, Франції та багатьох інших країн світу.

«З Єгором Хомичем Мовчаном я познайомився за кілька років до його смерті, відразу після того, як він переїхав із Великої Писарівки на Сумщині й поселився в Будинку ветеранів сцени, на мальовничій околиці Києва в Пущі-Водиці, — писав у спогадах відомий художник-архітектор і бандурист Георгій Кирилович Ткаченко. — Між нами швидко встановилися дружні взаємини. Ми були людьми однакового віку (народилися одного року й навіть одного місяця), виросли в селах, розташованих в однакових географічних умовах, добре знали Харків, з яким у нас було пов'язано багато спогадів».

Він зазначає, що з Мовчаном його зближували багато в чому спільні вподобання та зацікавлення. А відданість кобзарському мистецтву змусила його взятися за бандуру. «Єгор Хомич був людиною із чітко окресленими моральними переконаннями, оригінальним характером, який відзначався сталістю, навіть твердістю і в той же час якоюсь особливою якістю, — читаємо в спогадах Ткаченка. — Загалом у ньому, як мені здається, своєрідно поєднувалися риси селянина й сільського інтелігента. Він знав багато мудрих крилатих висловів, приказок, різноманітних пісень і казок. Любив слухати й переповідати напівлегендарні бувальщини та легенди».

У репертуарі кобзаря була й тужна дума про голод в Україні 1932-1933 років:
В тридцять третьому году
Їли люди лободу,
Пухли люди із голоду —
Помирали на ходу.
Отощали усі люди,
Падали як мухи,
Кропивою-лободою
Не наповниш брюха...

Постать Мовчана не обходили стороною журналісти, літератори. Зокрема про нього писав у своїх наукових працях і поетичних творах уже згадуваний академік, поет Максим Рильський. В Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Рильського Академії наук України зберігають магнітофонні записи майже всього репертуару кобзаря. Є такі записи й у фонотеках Національного радіо. І хоч від часу смерті Мовчана минуло вже чимало років, цікавість до його творчості не послаблюється. Записи звучать по радіо частіше, аніж пісні у виконанні інших кобзарів.

Помер останній мандрівний кобзар 1968 року в Пущі-Водиці в Будинку ветеранів сцени. У центрі Великої Писарівки стоїть йому пам'ятник. Вулицю теж перейменували з Радянської на Мовчана.

Олександр ТЕРЕВЕРКО

ДУМА ПРО ГОЛОД

Про свої зустрічі з Єгором Хомичем Мовчаном згадує в спогадах і фольклорист кандидат педагогічних наук Ігор Бугаєвич. Він приятелював із кобзарем, поки той жив у Великій Писарівці. Коли ж Мовчан оселився в Пущі-Водиці, Бугаєвич часто навідувався до кобзаря.

«Якось восени 1967 року я гостював у Єгора Хомича, — згадував Ігор Бугаєвич. — Ми сиділи в його невеликій кімнаті на першому поверсі, там же пополуднували, і старий узяв у руки кобзу. Відіграв він «Життя старе України» та «Було колись на Вкраїні», а потім несподівано промовив: «Це ще не вся наша історія. Була ще й інша. Ось послухайте».

Єгор Хомич стиха заграв і заспівав тужну думу про голод в Україні 1932–1933 років:

В тридцять третьому году
Їли люди лободу,
Пухли люди із голоду —
Помирали на ходу.
Отощали усі люди,
Падали як мухи,
Кропивою-лободою
Не наповниш брюха...

Бугаєвич похапцем почав записувати текст у зошит. Проспівавши початок, кобзар раптом замовк і сказав: «Мабуть, не треба далі, коли б хто чужий не почув...»

Ігор Васильович почав його вмовляти, і врешті він проспівав думу до кінця. Коли Бугаєвич дописував скорочені слова, Єгор Хомич прислухався й мовив: «Ви записуєте? Не треба того робити. Біда мені була із цією думою в Харкові на базарі. Як заграв її, то мене якийсь агент ухопив за руку й почав тягти в міліцію. Спасибі, люди відбили. Хтось видер мене з його рук і швидко потяг із базару. Потім співав по селах у хатах, там свої, не видадуть. Плакали жінки, слухаючи думу, бо в ній свята правда. Прошу вас, доки я живий, нікому не показувати цю думу».

«Час був непевний, починався застій, припинилося викриття сталінщини, сяка-така хрущовська відлига закінчилася, і можна було чекати на гірше, — писав у спогадах Бугаєвич. — На великий голод тридцятих років в Україні було накладено політичне табу: наявність його відкидали й ретельно замовчували. Зрозуміло, що кобзар мав осторогу щодо розголосу його думи. Але, дякуючи щасливій долі, цей твір було збережено».

У думі відображено вірогідні події, правильно потрактовано причини й наслідки голоду. У ній гостро викрито суть політики «великого голови». Цей твір безпосередній, щирий, іронічний, гнівний і, безумовно, належить до найкращих зразків народної творчості.

Підготував Олександр ТЕРЕВЕРКО

З ОСЕНІ ДОРОГИ В НАШИХ МІСТАХ СТАНУТЬ ВІЛЬНІШИМИ

Автомобілі, особливо у великих містах, заполонили не тільки дороги, але й тротуари

Президент України Петро Порошенко підписав Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери паркування транспортних засобів», у якому визначено нові правила паркування транспортних засобів і відповідальність за їх порушення

Закон набуває чинності з 27 вересня 2018 року.

У ньому чітко визначено механізми притягнення до відповідальності порушників ПДР, які залишають транспортні засоби на тротуарах або проїзних частинах вулиць, іноді в кілька рядів, що ускладнює рух транспорту, створює затори, призводить до того, що втрачають час законослухняні водії та пасажири громадського транспорту, суттєво забруднює повітря тощо. За словами авторів закону, його розроблено з метою впровадження в Україні цивілізованої комфортної системи паркування транспортних засобів, яка базується на європейській практиці.

У законі передбачено відповідальність за порушення правил зупинки, стоянки та паркування транспортних засобів, які буде підтверджено фото- й відеофіксацією. Визначено обов'язкове залишення на лобовому склі копії постанови або повідомлення про рішення щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення, зафіксовані в режимі фотозйомки/відеозапису. Справу розглядатимуть інспектори з паркування.

У законі також змінено розмір штрафів за порушення паркування й передбачено надання 50% знижки в оплаті штрафів, якщо штраф сплатять протягом 10 банківських днів. Якщо особа не сплатила штраф протягом 30 днів із дня отримання або відмови від отримання постанови про адміністративне правопорушення, нараховуватимуть пеню в розмірі штрафу. Якщо протягом іще 30 днів штраф і пеню не було сплачено, то поліцейський або інспектор із паркування надішле постанову у виконавчу службу для примусового виконання.

За новими правилами, полісмен зможе, не чекаючи водія, одразу виписати штраф і залишити квитанцію на лобовому склі

Нові правила паркування значно підвищують відповідальність водіїв-порушників і розширюють повноваження поліцейських. Активно залучатимуть відеокамери на вулицях для фіксації порушень.

Нині ж поліцейський, аби виписати штраф, має дочекатися водія авто. За новими правилами, полісмен зможе, не чекаючи водія, одразу виписати штраф і залишити квитанцію на лобовому склі. Є 17 пунктів, у яких чітко визначено правила, що дозволяють евакуацію автомобіля, припаркованого з порушенням правил.

Ця процедура буде невідворотна тоді, коли авто припаркували на залізничних і трамвайних коліях, проїжджій частині в кілька смуг руху, на переходах та перехрестях. Контролювати це разом із полісменами зможуть комунальні інспектори, яких обиратимуть у місцевих радах на конкурсній основі.

Ще один спосіб фіксації порушення ПДР — через автоматичне фото та відеофіксацію. Документ надходитиме на адресу власника автомобіля. Якщо транспортним засобом користується довірена особа або авто переоформлено, то це треба буде зазначати в спеціальних реєстрах.

ЯК ВИКОРИСТАТИ ЗАПИС ВІДЕОРЕЄСТРАТОРА В СУДІ?

Наявність в автомобілі відеореєстратора — важлива річ. Також важливо знати, як юридично захистити себе, використовуючи його відеозапис. Пропонуємо вам докладний алгоритм дій водія, який є власником відеореєстратора та є одним з учасників ДТП.

У протоколі, що складають на місці ДТП, потрібно вписати: «Маю запис відеореєстратора».

Крім того, не зайвим буде написати на ім'я слідчого офіційну заяву з наполяганням, щоб той ознайомився з відеозаписом для встановлення справжньої причини ДТП.

Коли ж справу вже передали в суд, то слід переписати відеоролик із відеореєстратора на CD-диск. Треба написати клопотання в суд про прилучення CD-диска до матеріалів справи. У клопотанні треба згадати, на якому саме приладі зроблено запис (зазначити марку реєстратора, його назву). Написати дату й час, коли було зроблено запис. Також у кінці клопотання треба наголосити, щоб під час судового засідання цей запис переглянули. Аби суддя не сказав, що не має технічної можливості переглянути цей запис, рекомендуємо принести в судову залу свій ноутбук.

Зважте на те, що бувають випадки, коли суддя відхиляє клопотання про прилучення й перегляд запису з відеореєстратора. У такому разі зазначте цей факт, коли подаватимете апеляцію, зокрема, зауважте, що суддя (попередньої судової інстанції) фактично відмовив вам у всебічному розгляді справи й прилученні доказів із вашого боку.

Візьміть до уваги, що фахівці рекомендують купувати відеореєстратори з датчиком удару. Датчик удару дає змогу «заблокувати» відрізок запису до моменту зіткнення. У цьому разі вже після цього відрізка нічого не запишеться. Це потрібно, наприклад, якщо під час зіткнення водій знепритомнів та опинився в лікарні. І от щоб реєстратор не став записувати по колу й не затер цей запис, потрібен саме датчик удару.

ПОРАДИ ДОСВІДЧЕНИХ ВОДІЇВ

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ, РУХАЮЧИСЬ ПОРЯД ІЗ ВАНТАЖІВКОЮ

— Якщо ви в легковому автомобілі перебуваєте біля правого переднього колеса вантажівки, водій вас не бачить! Узагалі! Тож спроба влізти перед вантажівкою з правого боку має мало шансів на успіх.

— Якщо ви перед світлофором, на якому горить червоне світло, раптово перестроїлися перед вантажівкою, приготуйтеся отримати удар у зад! Водій, як правило, розраховує зупинитися біля стоп-лінії і не готовий до такого вашого маневру. Ви помиляєтесь, якщо думаєте, що у фури багато коліс, тому вона швидко не зупиниться! Тим більше, що половина вантажівок їздить із перевантаженням.

— Якщо вантажівка з причепом повертає з другого ряду, не слід повертати паралельно з нею в першому. Першим рядом піде її причіп.

— Якщо ви рухаєтеся за вантажівкою, подивіться в її дзеркало, якщо ви не бачите там обличчя водія, то і він вас не бачить!

ЯК РОЗПІЗНАТИ НЕЯКІСНЕ ПАЛИВО?

— Найпростіший спосіб — трохи змочити бензином чистий аркуш паперу. Зачекайте повного випаровування рідини з поверхні листа. Якщо аркуш залишиться чистим, можете сміливо користуватися таким пальним. Якщо аркуш паперу вкритий жирними плямами — це бензин із домішками, тож купувати його не варто.

— Щоб перевірити пальне на наявність смол, слід капнути бензином на скло, потім підпалити краплю. Якщо на склі з'явилася біла пляма — це свідчить про те, що смоли в пальному відсутні або їх там украй мало. При появі жовтих або коричневих плям можете бути впевнені, що вміст смол перевищує допустиму концентрацію. Цим способом можна виявити й інші домішки. Наприклад, якщо на склі залишилося кілька крапель, це може свідчити про наявність в паливі дизельних олив.

— Слід узяти прозору ємність, наповнити бензином і подивитися крізь неї на світло. У рідині має бути жовтуватий відтінок. Після цього слід додати в ємність трохи марганцівки. Далі перевіряємо колір. Якщо він став рожевим, у бензині є вода.

Матеріали сторінки підготував Анатолій КРАВЕЦЬ

ВЕСНЯНЕ ЗАГОСТРЕННЯ: ХТО В ЗОНІ РИЗИКУ

Часті захворювання навесні для певної категорії людей — не рідкість. Саме в цю пору імунна система максимально розбалансовується. Організм починає «продзвонювати» свої найслабкіші місця

Чому ми часто хворіємо навесні? Наш організм, як невід'ємна частина природи підкоряється певним ритмам. Він чутливо реагує на зміну доби і пори року. На нього впливають також тривалість світлового дня і температура повітря. А весна — нестабільний період: уночі та вранці холодно, а вдень тепло. То світить сонце, а то зривається дощ і сніг. Організм не встигає пристосуватися до частих змін і миттєво перебудуватися.

Також треба зважити на те, що за зиму ми недоотримуємо необхідної кількості вітамінів. Чутливість до хвороб підвищується через авітаміноз. Крім того, мала кількість сонячних днів позбавляє нас вітаміну D, який регулює мінеральний обмін, сприяє накопиченню кальцію і відповідає за ріст і розвиток кісток. Навесні збільшується світловий день. На тлі цього в організмі прискорюються обмінні процеси. Проте через дефіцит вітамінів одночасно з таким прискоренням знижується наша опірність інфекціям.

Ослаблений за зиму імунітет дуже чуйно реагує на будь-які температурні коливання. Знижується активність і працездатність організму, з'являється синдром хронічної втоми, порушується сон. Усі ці фактори, разом з нестачею вітамінів, стають причиною загострення захворювань.

Часті захворювання навесні трапляються у хворих на бронхіт, цукровий діабет, артрит. У групі ризику й пацієнти з хворобами шлунка і судин. Особливо складно доводиться метеозалежним людям і гіпертонікам.

Як протистояти загостренню хвороб навесні? Тим, хто страждає від підвищеного тиску, лікарі рекомендують регулярно його вимірювати, щоб не пропустити момент стрибків. Якщо ви помітили погіршення стану, приляжте на кілька годин та прийміть рекомендовані лікарем препарати. В період сезонного загострення можна пройти профілактичне лікування у стаціонарі. Обов'язково обмежте вживання солі. Якщо є зайва вага, спробуйте скинути хоча б кілька кілограмів.

Порада всім: вживайте вітамін С і уникайте контактів із хворими на ГРВІ.

Алергія — ще одне сезонне захворювання, яке має властивість загострюватися навесні. Поліноз починається при появі перших листочків на деревах. Якщо немає можливості переїхати на цей період в іншу кліматичну зону, слід рятуватися антигістамінними препаратами і регулярним прибиранням приміщення від пилу.

Часті захворювання навесні трапляються у хворих на бронхіт, цукровий діабет, артрит. У групі ризику й пацієнти з хворобами шлунка і судин. Особливо складно доводиться метеозалежним людям і гіпертонікам

Убезпечити себе від сезонних загострень можливо. Для цього потрібно поступово готувати свій організм до весняної перебудови. Частіше бувайте на повітрі, особливо в сонячну погоду. Перегляньте своє харчування. Насамперед ті, хто страждає на виразкову хворобу, цукровий діабет. Зробіть своє харчування повноцінним і збалансованим. У меню має бути присутня і рослинна, і м'ясна їжа. Не переїдайте. Краще розділити свій раціон на кілька частин і дотримуватися частого харчування, але маленькими порціями. Забезпечте свій організм достатньою кількістю вітамінів.

Перевтома погано позначається на організмі в будь-яку пору року. Але навесні приділіть особливу увагу своєму відпочинку. Уникайте надмірних фізичних навантажень, але водночас намагайтеся вести активне життя. Тримайте під контролем свої емоції, не піддавайтеся стресам і депресіям. Психотерапевти вважають, що силою своїх думок ми здатні самостійно вийти з депресивного стану.

АРТЕРІАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ МОЛОДШАЄ

Проблема артеріальної гіпертензії в Україні, як і в багатьох країнах світу, лише загострюється. За статистикою, приблизно 70% людей після 50 років мають підвищений тиск. Найчастіша причина смертності — ішемічна хвороба серця. Особливо лікарів непокоїть збільшення випадків гіпертонії серед молодих людей, тобто омолодження цього захворювання

Причин підвищеного тиску чимало. Так, у дітей та підлітків артеріальна гіпертензія зазвичай вторинна. Вона найчастіше розвивається через наявність захворювань нирок, серця, гормональних порушень та інших хвороб. Підвищений темп життя, постійні стреси, несприятливі екологічні умови так само є факторами ризику. Недаремно гіпертонію відносять до хвороб цивілізації.

Гіпертонія збільшує ризик розвитку інфаркту, інсульту і раптової серцевої смерті. Тому, якщо тиск періодично підвищується або постійно тримається на позначці 140/90 та вище, не затягуйте із зверненням до лікаря, що призначить адекватне лікування і дасть рекомендації щодо корекції способу життя.

Слід знати, що при гіпертонії першого ступеня (коли нема уражень судин в органах-мішенях — мозку, серці, нирках) є можливість нормалізувати тиск без застосування ліків. До заходів немедикаментозного лікування відносять зниження ваги, нормалізацію холестерину та інших ліпідів крові (зміни харчування) і фізичну активність.

Індикатором відповідності ваги до зросту і наявності надлишкової маси є так званий індекс маси тіла (ІМТ). Розраховується ІМТ за формулою $I = m/h^2$, де m — це маса тіла в кілограмах, h — зріст. Нормальний індекс маси тіла знаходиться в межах 18,5 — 24,9 кг/м^2. Про зниження маси тіла також слід замислитися, якщо об'єм талії в чоловіків перевищує 102 см, а у жінок — 88 см.

Частина хворих не відчувають ніяких порушень стану здоров'я. Як правило, захворювання розвивається після 40-річного віку поступово. З'являється періодичний головний біль, серцебиття, зниження розумової працездатності, кров'яний тиск стає нестійким. На цьому етапі захворювання найчастіше залишається непоміченим.

Потім його ознаки стають більш явними. Підвищення артеріального тиску стає стійким, у судинах на цей час відбуваються склеротичні зміни. Ця стадія хвороби триває багато років. При подальшому прогресуванні в хворого розвивається серцева чи ниркова недостатність або порушення мозкового кровообігу.

Фахівці переконують, що навіть помірні підвищення артеріального тиску в кілька разів збільшують небезпеку розвитку в майбутньому мозкового інсульту та інфаркту міокарда. Ранній початок лікування та ефективний постійний контроль артеріального тиску значно поліпшує прогноз.

Нормалізувати холестерин та інші ліпіди допоможе дієта. Необхідно обмежити споживання тваринних жирів (свинина, баранина, масло, сир, жовтки), простих вуглеводів (цукерки, цукор, згущене молоко, варення, торти, шоколад), а також міцного чаю і кави.

Лікарі рекомендують обов'язково постійно вживати багаті на калій і магній продукти, бо ці мікроелементи підтримують роботу серця і стан судин. На калій багаті печена картопля, банани, морська капуста, тріска, вівсянка, чорнослив, абрикоси, гарбуз, апельсини, груші. Магній міститься в квасолі, гороху, горіхах, сої, родзинках, інжирі, куразі, житі, кукурудзі.

Також слід обмежити споживання спиртного та солі (до 5–6 г на добу, це приблизно одна чайна ложка) і позбутися звички палити.

Обов'язковим фактором покращення якості та тривалості життя є фізична активність. Людям з підвищеним тиском слід віддати перевагу аеробним навантаженням — ходьбі, бігу, ігровим видам спорту, їзді на велосипеді, плаванню. Тренування зі статичними навантаженнями (підняття ваги) небажані. Важливо щодня проводити на вулиці щонайменше 30–60 хвилин і проходити пішки не менше 4 км. Тоді у гіпертонії буде значно менше шансів завдати вам удару.

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНІ КЛІЩІ

З настанням тепла активізувалися комахи, зокрема кліщі, і лікарі відзначають масові звернення пацієнтів зі скаргами на наявність на шкірі почервоніння через їхні укуси.

Небезпечний не стільки сам кліщ, скільки ті хвороби, які він може переносити і передавати людині при укусі, — кліщовий енцефаліт, бореліоз (хвороба Лайма) тощо. При даних захворюваннях уражається центральна і периферична нервова система, серце, суглоби. За відсутності лікування ці захворювання можуть призвести до неврологічних та інших ускладнень.

Як убезпечитися від укусів паразитів

- У місця, де можуть бути кліщі, йдіть у світлому одягу з довгими рукавами, що щільно прилягає до тіла. Не слід носити короткі брюки.
- Використовуйте головний убір.
- Обходьте кущі. Зазвичай людину, що гуляє лісом, кліщі атакують на рівні стегон, колін і гомілок.
- Після прогулянки слід одразу ж змінити одяг, ретельно його оглянути, бажано випрати і пропрасувати (витрушування одягу не позбавляє від кліщів).
- Для захисту від кліщів рекомендують використовувати спеціальні репеленти, термін дії яких становить до 25 годин.

Поширені репеленти, що застосовуються для захисту дітей від комарів, неефективні для захисту від кліщів (в них низький вміст ДЕТА).

Для безпечного та правильного видалення кліща необхідно звернутися в медичний заклад. Лікар спробує видалити комаху цілком, тому що це важливо для подальшого вивчення кліща санітарно-епідеміологічною службою з метою виключення його інфікованості.

Анатолій КРАВЕЦЬ

У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ ДО ДНЯ МЕДИКА ПРОХОДИТЬ КОНКУРС «БЕРЕГИНЯ В ПОГОНАХ»

У наш час жінки зламали стереотипи про те, що служба в армії є суто чоловічою справою. Нині представниць прекрасної статі можна побачити і серед артилеристів, десантників, навіть серед льотчиків. Чимало з них є сьогодні й на передовій у районі АТО. Жінки додають сили та витримки чоловікам, зміцнюють їхній бойовий дух і нерідко є зразком у виконанні військового обов'язку й прояву мужності.

Підкреслюючи роль жінок-військовослужбовців, їхнє прагнення нарівні з чоловіками стояти на захисті Батьківщини, у Збройних Силах України проходить Всеармійський конкурс серед військових медиків «Берегиня в погонах — 2018» під гаслом: «Жіноча краса в однострої рятує життя».

Конкурс «Берегиня в погонах» відрізняється від традиційних регіональних або всеукраїнських конкурсів краси. Журі не тільки визначає переможниць за зовнішніми даними, а й передусім оцінює їхню професійну підготовку. Словом, «Міс у погонах» має бути «на голову вищою», ніж просто «Міс-чарівність».

Цьогорічний конкурс проходитиме в два етапи. Перший — регіональний: змагання з професійної майстерності, фізичної підготовки та жіночої вроди у військових частинах, військово-медичних закладах та установах ЗС України.

Конкурсантки (серед лікарів і медичних сестер) змагатимуться з фахової та фізичної підготовки, а також виявлятимуть свої творчі здібності. За рівної кількості отриманих балів перевагу віддаватимуть учасницям АТО.

За підсумками регіональних змагань «Народна армія» опублікує на своїх сторінках та на сайті газети фото переможниць першого етапу конкурсу, а також короткі розповіді про них.

Звертаємо увагу на те, що для публікації в газеті «Народна армія» інформації про переможниць першого (регіонального) етапу конкурсу потрібно надіслати в редакцію (на електронну адресу: n_army@army.kiev.ua) кольорові фотокартки портретного формату (у військовому однострої) до 25 травня 2018 року й надати дані про вік, освіту, посаду, вислугу років на військовій службі, сімейний стан, уподобання конкурсантки, а також її контактний телефон.

Другий, фінальний, етап конкурсу та оголошення переможниць відбудеться напередодні Дня медичного працівника України на початку червня 2018 року.

У фінальній частині конкурсу переможниць визначатимуть за професійною підготовкою (знання та навички з тактичної медицини, медицини невідкладних станів, організації медичного забезпечення ЗС України); фізичною підготовкою (віджимання від підлоги, плавання тощо); творчим конкурсом; конкурсом-презентацією; інтелектуальним бліц-опитуванням; дефіле у вечірніх сукнях.

Лейтенант медичної служби Антоніна Мельник — начальник офтальмологічного відділення Військового медичного госпіталю міста Житомир. Переможниця регіонального етапу конкурсу «Берегиня в погонах-2018» в своєму колективі

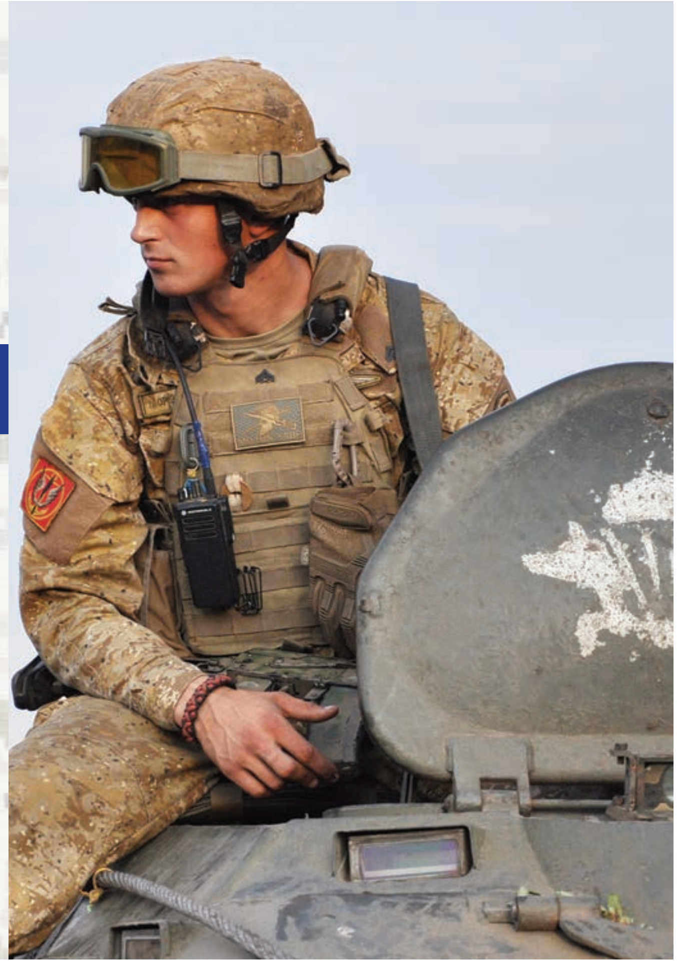

Молодший лейтенант медичної служби Вікторія Хухлей — слухач Київської військово-медичної академії. «Щаслива, що продовжила сімейну лікарську династію та водночас здійснила давню мрію — бути військовою!» — говорить вона

Старший сержант служби за контрактом Лариса Євмещенко — старша медична сестра терапевтичного відділення військового госпіталю міста Біла Церква. «Коли у мого народу біда, вирішила змінити підбори на берці і пліч-о-пліч з українськими воїнами стояти на захисті Батьківщини!»

Старший солдат-медик Вікторія Гальченко — медична сестра відділення функціональної діагностики військового мобільного госпіталю. Уже у 18 років ця тендітна дівчина вдягнула військовий однострій та вирушила на передову рятувати життя українських захисників

Сержант служби за контрактом Тетяна Пінчук — операційна сестра хірургічного відділення Військового медичного госпіталю міста Житомир. Одна з фіналісток регіонального етапу конкурсу «Берегиня в погонах-2018»

Старший солдат військової служби за контрактом Інна Стельмах — медична сестра отоларингологічного відділення Хмельницького військового гарнізонного шпиталю. Переможниця регіонального етапу конкурсу «Берегиня в погонах-2018»

Інформація КЕВ м. Чернігів ЗСУ про оголошення конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна

Мета проведення незалежної оцінки: визначення ринкової вартості для розрахунку орендної плати з метою продовження договору оренди.

Балансоутримувач: Квартирно-експлуатаційний відділ м. Чернігів.

Об'єкт № 1: нежитлові приміщення на першому поверсі двоповерхової будівлі 20ГБО загальною площею 73,0 кв.м, розташовані за адресою: Чернігівська обл., Чернігівський р-н, смт Гончарівське, в/м № 5, буд. № 116.

Орієнтовна дата оцінки: 16.05.2018 р.

Об'єкт № 2: нежитлові приміщення будівлі КПП загальною площею — 46,0 кв.м, розташовані за адресою: м. Чернігів, вул. Стрілецька,1, в/м №1, буд. № 308.

Орієнтовна дата оцінки: 16.05.2018 р.

До участі в конкурсі залучаються суб'єкти оціночної діяльності — суб'єкти господарювання, які відповідають та виконали вимоги пункту 9 розділу I Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках оренди нерухомого військового майна, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 06.04.2015 № 156 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції 11.06.2015 за № 699/27144.

Учасники конкурсу для участі в ньому надсилають (або подають особисто) до КЕВ м. Чернігів конкурсну документацію в запечатаному конверті з описом документів, що там містяться. Копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом».

Конкурсна документація включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності; копії установчих документів претендента; копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копію свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію.

Конкурсна пропозиція подається окремо в запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити:

1. Вартість виконання робіт.
2. Строки виконання робіт з оцінки (після отримання в повному обсязі необхідної документації та інформації про об'єкт оцінки) — не більше 7 днів (у разі необхідності — 3 дні для доопрацювання звіту).
3. Умови розрахунків: оплату виконаних робіт здійснює третя сторона згідно з укладеним тристороннім договором, а саме платник (потенційний орендар).

Конкурсна документація повинна надійти до комісії не пізніше ніж за чотири робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно) за адресою: м. Чернігів, вул. В. Дрозда, 19, каб. № 8 до 16:00 год., тел./факс для довідок: (04622)5-30-27.

Конкурс відбудеться через 14 к/днів після опублікування цієї інформації в газеті о 10 год. за адресою: м. Чернігів, вул. В. Дрозда, 19.

***

Міністерство оборони України відповідно до Закону України «Про музеї та музейну справу», Закону України «Про культуру» оголошує конкурс на посаду директора Національного військово-історичного музею України (далі — Музей) (адреса: вул. М. Грушевського, 30/1, м. Київ, 01021)

Строк приймання документів на участь у конкурсі: з 26.04.2018 року по 25.05. 2018 року.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи: заява про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»; автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про наявність чи відсутність судимості; копія документа, що посвідчує особу, копії документів про вищу освіту; два рекомендаційні листи довільної форми; мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи надсилаються на поштову та електронну адреси Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України: просп. Повітрофлотський, 6, м. Київ, 03168; **human_dvon@mil.gov.ua (контактний телефон** (044) 454-42-35, Сергієнко Олексій Олександрович).

Кваліфікаційні вимоги до кандидатів для участі у конкурсі: вища освіта; стаж роботи у сфері культури не менше трьох років; володіння державною мовою; досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності не менше трьох років; здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.

Жеребкування з визначення представників громадських організацій до складу конкурсної комісії відбудеться 16 травня 2018 року о 15 годині в Центральному будинку офіцерів Збройних Сил України (кімната 118-а). Документи для участі в жеребкуванні (лист громадської організації, копії їхніх статутів, особисті заяви представників громадської організації) приймаються до початку жеребкування.

***

Інформація КЕВ м. Львова про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності майна, що знаходиться:

на балансі Навчально-спортивної бази літніх видів спорту Міністерства оборони України для визначення ринкової вартості:

№ пп	Опис об'єкта оцінки	Площа кв.м	Адреса об'єкта оцінки	Запланована дата оцінки
1	Частина нежитлових приміщень вестибюля першого поверху в будівлі спортивного залу № 2 (спеціалізований зал гімнастики) інвентарний № 102, військове містечко № 1	10,0	м. Львів, вул. Княгині Ольги, 3А	Фактична дата

Назва і місце розташування органу, що проводить конкурс: Квартирно-експлуатаційний відділ м. Львова, адреса: 79007, м. Львів, вул. Батуринська, 2.

Основні умови конкурсу:

У конкурсі беруть участь суб'єкти оціночної діяльності, які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності, мають чинне кваліфікаційне свідоцтво оцінювача за відповідними напрямами оцінки майна та спеціалізаціями в межах таких напрямів, мають свідоцтво про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, та у визначений термін надали необхідні документи.

Кінцевий термін прийому документів на конкурс:

Конкурсні пропозиції подаються в окремому конверті з написом «На конкурс», запечатаному печаткою учасника конкурсу. Кінцевий термін прийняття документів на конкурс — за 4 робочі дні до оголошеної дати проведення конкурсу (включно). Конкурс буде проведено о 10.00 через 14 календарних днів після публікації повідомлення в газеті в КЕВ м. Львова, за адресою: 79007, м. Львів, вул. Батуринська, 2.

Телефон для довідок: (032) 255-74-80.

Для участі в конкурсі учасник подає на розгляд конкурсної комісії такі документи:

1. Копії документів, що подаються у складі конкурсної документації, завіряються поміткою «Згідно з оригіналом» із зазначенням назви посади, ініціалів та прізвища особи, яка завіряє копію, її особистого підпису, дати завірення копії, засвідченої печаткою (за наявності).

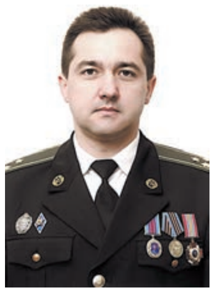
2. Документація подається в запечатаному конверті з описом документів, що в ньому містяться, та включає: заяву про участь у конкурсному відборі суб'єктів оціночної діяльності за встановленою формою; копії установчих документів суб'єкта оціночної діяльності (для юридичних осіб); копії кваліфікаційних свідоцтв оцінювача; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; копію свідоцтва про включення інформації про оцінювача до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності; конкурсну пропозицію.

ВІТАЄМО!

24 квітня відзначив 50-річчя

Іван Григорович ГРИНЧУК,

полковник медичної служби, заступник начальника Національного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ» з медичного постачання.

Шановний Іване Григоровичу!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди ювілею! Ви великий патріот нашого війська та своєї справи. Поєднуєте в собі найкращі людські риси. Своєю активністю, позитивом і життєвою енергією надихаєте навколишніх творити добрі справи. За час спільної роботи ми неодноразово переконувались у Вашій професійній компетентності.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, родинного щастя, нових звершень на Вашому життєвому шляху, миру, добра та Божої ласки!

З повагою командування центру, друзі, колеги

3. Конкурсна пропозиція подається в окремо запечатаному конверті з поміткою «Конкурсна пропозиція» і має містити пропозиції щодо ціни виконання робіт, калькуляції витрат, пов'язаних з виконанням робіт, а також строк виконання робіт.

***

Національний президентський оркестр проводить конкурс на заміщення вакантних посад артистичного персоналу:

Симфонічний (камерний) оркестр:

група перші «Скрипки» — артист оркестру (відповідальний, 3-й пульт);
група «Альти» — артист оркестру (помічник відповідального, 2-й пульт);
група «Віолончелі» — артист оркестру (заступник концертмейстера); артист оркестру (відповідальний, 3-й пульт);
група «Контрабаси» — артист оркестру (помічник відповідального, 2-й пульт);

Конкурс відбудеться 31.05 — 01.06.2018 року з 10.00 в приміщенні Національного президентського оркестру за адресою: 04071, м. Київ, вул. Костянтинівська, 5, тел. (044) 425-22-07.

Претенденти повинні мати відповідний рівень освіти, високий рівень професійної підготовки, досвід та стаж роботи за фахом, досконалу виконавську майстерність, музичну культуру, оркестрову практику та добрі навики читання музичного матеріалу з листа.

Необхідні документи: заява; паспорт (копія); копія документа про освіту за відповідною спеціальністю; витяг з трудової книжки (за наявності); особистий листок з обліку кадрів, заповнений в установленому порядку, з вклеєною фотокарткою; папка для документів.

Документи приймаються з 09.00 до 17.00, крім суботи та неділі (обідня перерва 14.00–15.00), за адресою: м. Київ, вул. Костянтинівська, 5.

Кінцевий строк прийняття документів: 25 травня 2018 року.

Додаткова інформація за тел. (044) 425-22-07.

***

Військова академія (м. Одеса) оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

1. Заступник начальника кафедри управління діями підрозділів високомобільних десантних військ факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 8460 грн.
2. Викладач кафедри управління діями підрозділів високомобільних десантних військ факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ (дві посади), ШПК — «майор», посадовий оклад — 6340 грн.
3. Старший викладач кафедри повітрянодесантної підготовки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 7750 грн.
4. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 7750 грн.
5. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ (п'ять посад), ШПК — «майор», посадовий оклад — 6340 грн.
6. Старший викладач кафедри бронетанкової техніки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 7750 грн.
7. Викладач кафедри бронетанкової техніки факультету підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ (чотири посади), ШПК — «майор», посадовий оклад — 6340 грн.
8. Викладач кафедри розвідки факультету підготовки спеціалістів військової розвідки та спеціального призначення, ШПК — «майор», посадовий оклад — 6340 грн.
9. Старший викладач кафедри тилового забезпечення факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 7750 грн.
10. Викладач ВНЗ кафедри тилового забезпечення факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення (на 0,5 ставки), ШК — «працівник ЗСУ», посадовий оклад — 4916 грн.
11. Заступник начальника кафедри автомобільної техніки факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення, ШПК — «підполковник», посадовий оклад — 8460 грн.
12. Викладач кафедри автомобільної техніки факультету підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення, ШПК — «майор», посадовий оклад — 6340 грн.
13. Викладач кафедри ракетно-артилерійського озброєння факультету підготовки спеціалістів ракетно-артилерійського озброєння, ШПК — «майор», посадовий оклад — 6340 грн.
14. Старший викладач ВНЗ кафедри ракетно-артилерійського озброєння підготовки спеціалістів матеріально-технічного забезпечення, ШК — «працівник ЗСУ», посадовий оклад — 5656 грн.

Кваліфікаційні вимоги до посади заступника начальника кафедри: особи, які мають досвід учасника бойових дій, науковий ступінь доктора (кандидата) наук та/або вчене звання професора (доцента), оперативно-тактичний рівень військової освіти за фахом; або особи, які мають науковий ступінь доктора (кандидата) наук та/або вчене звання професора (доцента), оперативно-тактичний рівень військової освіти за фахом, стаж науково-педагогічної роботи — не менше трьох років; або особи, які мають вчене знання доцента (старшого наукового співробітника) і науковий ступінь, стаж науково-педагогічної діяльності п'ять років.

Кваліфікаційні вимоги до посади старшого викладача: особи, які мають досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр»(для військовослужбовців); або особи, які мають досвід військової служби на посадах за фахом, ступінь вищої освіти «магістр»; або особи, які мають вчене звання доцента (старшого наукового співробітника) або науковий ступінь; або викладач без наявності наукового ступеня і вченого звання, який має не менше п'яти років стажу науково-педагогічної роботи та видані навчально-методичні посібники, наукові праці.

Кваліфікаційні вимоги до посади викладача: особи, які мають досвід учасника бойових дій, ступінь вищої освіти «магістр»(для військовослужбовців); або особи, які мають досвід військової служби на посадах за фахом, ступінь вищої освіти «магістр»; або особи, які мають ступінь вищої освіти «магістр».

Для участі в конкурсі надсилаються такі документи: рапорт, який подається за командою (заява); автобіографія; копії документів про вищу освіту, кваліфікацію, копії документів про науковий ступінь, копії документів про вчене звання; службова характеристика; копії паспорта та трудової книжки (для працівників); завірена копія службової картки (для військовослужбовців); медична характеристика (для військовослужбовців); листок з обліку кадрів (для працівників); довідка про проходження військової служби (для військовослужбовців); витяг із Резерву кандидатів для просування по службі (для військовослужбовців); список наукових праць (винаходів); письмова згода на збір та обробку персональних даних.

Термін подання документів — до 26.05.2018 р.

Довідкова інформація за телефоном: (0482) 631-475.

Документи надсилаються на адресу: 65009, м.Одеса-09, вул. Фонтанська дорога, 10, голові конкурсної комісії Військової академії.

Інформаційне повідомлення про продаж майна на аукціоні

Замовник аукціону: Міністерство оборони України **в особі Головного управління майна та ресурсів.**

Організатор аукціону: Корпорація «Укрінмаш».

Виконавець аукціону: Товарна Біржа «Перша Універсальна Біржа «Україна».

Об'єкт продажу — Лот № 1: нежитлові приміщення 7–1 — 7–10 у будівлі клубу літера «Б»загальною площею 280 кв. м, реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно: **970547473101.**

Адреса: м.Чернівці, вул. Кутузова Михайла Фельдмаршала, будинок 2.

Власник Держава в особі Міністерства оборони України. Земельна ділянка окремо не виділена.

Початкова ціна продажу лоту: **1921746,14 грн,** з урахуванням ПДВ.

Крок аукціону — 10% від початкової ціни продажу лоту.

Сума гарантійного внеску: **960873,07** грн **без ПДВ.**

Умови продажу:

— подальше використання об'єкта вирішує його покупець згідно із чинним законодавством України;

— питання земельних відносин покупець об'єкта вирішує самостійно згідно із чинним законодавством України;

— покупець об'єкта оплачує нотаріальне посвідчення договору купівлі-продажу та державну реєстрацію речових прав.

Покупець зобов'язаний:

— забезпечити виконання заходів щодо захисту навколишнього середовища, дотримання екологічних норм і правил пожежної безпеки згідно із чинним законодавством України;

— утримувати об'єкт і прилеглу територію в належному санітарно-технічному стані;

— сплата за об'єкт здійснюється грошовими коштами в гривнях у встановлений договором купівлі-продажу строк.

Реєстраційний внесок у розмірі 34,00 грн із ПДВ вноситься на р/р 26004160029 в АТ «Райффайзен Банк Аваль» м. Києва, МФО 380805, код ЄДРПОУ 35252391. **Отримувач: Товарна Біржа «Перша Універсальна Біржа «Україна».**

Гарантійний внесок у розмірі **960873,07 грн без ПДВ** вноситься на р/р 2600605264238З в РЦ КБ «Приватбанк « м. Києва, МФО 320649, код ЄДРПОУ 22916863. **Отримувач: корпорація «Укрінмаш».**

Гарантійні внески повертаються учасникам аукціону, які не визнані переможцем, у десятиденний строк із дня проведення аукціону (Постанова КМУ від 15.08.2007 р. № 1063).

Гарантійний внесок **не повертається** учасникам аукціону в разі: визнання учасника торгів переможцем, якому сума гарантійного внеску зараховується до вартості придбаного лота; відмови переможця торгів від підписання протоколу проведення аукціону або договору купівлі-продажу лота, а також у разі непроведення розрахунків за майно в установлений договором купівлі-продажу строк або перерахування коштів не в повному обсязі.

Заяви на участь в аукціоні та документи, що додаються до заяв, приймаються з 10.00 год. до 16.00 год. за адресою: 01033, м. Київ, вул. Гайдара, 50, Товарна Біржа «Перша Універсальна Біржа «Україна».

Перелік документів, що додаються до заяви:

Для юридичної особи: Оригінал Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (розширена форма); нотаріально посвідчена копія статуту (нотаріально посвідчена копія установчого договору, при наявності); завірена належним чином копія свідоцтва платника податку на додану вартість (завірена копія свідоцтва про сплату єдиного податку); довідка з банку про відкриття рахунку, з якого перераховано гарантійний та реєстраційний внесок (Оригінал);завірена належним чином копія документа, що підтверджує повноваження керівника (протокол зборів співзасновників про обрання керівника, наказ на призначення керівника); оригінал Протоколу зборів співзасновників про прийняття рішення щодо придбання лоту на аукціоні; оригінал Довіреності у разі подання документів уповноваженою особою; документ, що підтверджує особу (паспорт), копія, завірена належним чином; довідка органу державної фіскальної служби за місцем реєстрації учасника торгів про відсутність заборгованості щодо платежів до бюджетів усіх рівнів та по заробітній платі найманих працівників, чинна на дату подання документів (Оригінал); довідка відповідного уповноваженого державного органу про відсутність учасника в єдиній базі даних про підприємства, щодо яких порушено справу про банкрутство та відносно яких відкрита ліквідаційна процедура, чинна на дату подання документів (Оригінал); копія балансу та звіту про фінансові результати за 2017 р. та останній квартал поточного 2018 р.; довідка з банку про відсутність боргів за кредитами (станом не раніше ніж на **01.05.2018 р.** (Оригінал).

Для фізичної особи: документ, що підтверджує особу (паспорт) та копія, завірена належним чином; довідка про присвоєння ідентифікаційного коду (Оригінал) та копія, завірена належним чином; довідка з банку про відкриття рахунку, з якого перераховано гарантійний та реєстраційний внесок (**Оригінал**); засвідчена в установленому законом порядку Довіреність у разі подання документів уповноваженою особою; довідка органу державної фіскальної служби встановленої законом форми, видана за місцем реєстрації учасника про подану декларацію про майновий стан та доходи (про сплату податку на доходи фізичних осіб та про відсутність податкових зобов'язань з такого податку (Оригінал).

Усі покупці — учасники аукціону подають документи, що підтверджують оплату реєстраційного внеску за участь в аукціоні та гарантійного внеску. Кожний учасник аукціону укладає договір з Товарною Біржею «Перша Універсальна Біржа «Україна» про умови участі в аукціоні та зобов'язаний у разі визнання його переможцем сплатити біржі винагороду за проведення аукціону.

Прийом заяв для участі в аукціоні припиняється за 3 (три) дні до дати проведення аукціону.

Аукціон відбудеться 29 травня 2018 року об 11.00 год. за адресою: м. Київ, вул. Гайдара, 50.

Ознайомитися з об'єктом можна в робочі дні за місцем його розташування.

Телефони для довідок: Корпорація «Укрінмаш»: (044) 449–59-70, Товарна Біржа «Перша Універсальна Біржа «Україна»: (044) 362–64-53.

Фото з відкритих джерел

ТРАВЕНЬ

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	НД
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

1 травня — **День праці**
8 травня — **День пам'яті та примирення**
9 травня — **День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні**
13 травня — **День матері**
17 травня — **Вознесіння Господнє**
День вишиванки
27 травня — **Трійця**
29 травня — **Міжнародний день миротворців ООН**

РЕДАКЦІЙНА КОЛОНКА

НАРОДНА АРМІЯ

ЗАСНОВНИК – МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 2026 від 25.06.1996 р.

Газета надрукована у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф» (вул. Марка Вовчка, 12/14, м. Київ, 04073).

Наклад 30919 Замовлення 61215

Ціна вроздріб – договірна

Головний редактор Роман ДРАПАК

Чергові по номеру — Руслан ТКАЧУК, Андрій ЛИСЕНКО

Провідний літературний співробітник — Леонід ГНАТЮК

Адреса редакції:
вул. Московська, 45/1, будівля 33, м. Київ, 01015

e-mail: n_army@army.kiev.ua

http://www.na.mil.gov.ua

Відділ передплати: тел.: (044) 285-70-12

Передплатний індекс — 68618

Рр — Реклама редакції (подається безкоштовно)
Р — Реклама платна

Листування з читачами
тільки на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці. Редакція може не поділяти погляди автора.
При передруку матеріалів посилання на «Народну армію» обов'язкове.

ISSN 1029-9114

9 771029 911004